

คู่มืออ้างอิง

สิทธิทางเพศและกฎหมายชุมชน

สำหรับแกนนำให้ความรู้และเจ้าหน้าที่ภาคสนาม
ชุมชนชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายและสาวประเภทสอง
ในจังหวัดเชียงใหม่

คู่มือฉบับนี้ได้รับการจัดทำขึ้น โดยการร่วมมือของ Mplus ประเทศไทย, Bridges Across Borders Southeast Asia Legal Educational และ Open University โดยได้รับเงินทุนจาก โครงการ MSM Initiative Community Awards Grant จากมูลนิธิ amfAR ซึ่งเป็นมูลนิธิเพื่อการค้นคว้าเรื่องเอดส์ ข้อมูลหรือคำแนะนำต่างๆนั้นได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจาก บ้านสีม่วงเชียงใหม่ และ สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย (สามารถดูข้อมูลเพิ่มเติมขององค์กรด้านบนได้ในภาคผนวก)

ข้อมูลในส่วนอื่นที่ถูกอ้างอิงขึ้นได้รับความร่วมมือและคำแนะนำมาจากอาสาสมัครที่ทำงานร่วมกับชุมชนชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งถ้าไม่มีพวกเขาคู่มือฉบับนี้คงจะไม่สมบูรณ์แบบถ้าไม่มีทุกท่านช่วยให้ความร่วมมือรวมใจ

ดอกเตอร์คริสโตเฟอร์ วอลซ์ (The Open University), คุณนาดา ไชยจิตต์ อาสาสมัคร MPlus, คุณพอล อาร์โนลด์, คุณปริดา สายอุปราษ, คุณนฤตล วรรณรัตน์, คุณวรเศรษฐ์ วราวัฒน์ และคุณเมธาวิ เลิศเดชธนพงศ์ ได้มีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการขึ้นและข้อมูลทั้งหมดได้รวบรวมจากการอบรมในครั้งนั้น องค์กร Bridges Across Borders Southeast Asia Community Legal Education Initiative ได้จัดการเรียนรู้วิชาการในรูปแบบต่างๆ เช่น ความรู้ทางด้านกฎหมาย สิทธิมนุษยชน และกฎหมายเฉพาะอื่นๆ กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายเกี่ยวกับเอชไอวีและเอดส์ อีกทั้งในระหว่างการเรียนรู้ร่วมกันนั้น คณะผู้จัดทำได้เข้าถึงข้อมูลและชุดประสบการณ์จากตัวแทนจากชุมชนที่เข้าร่วมเรียนรู้ทั้งกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย, เกเทยสาว, ประเภทสอง, ผู้หญิงข้ามเพศ, ผู้ให้บริการทางเพศ ซึ่งมีส่วนหนุนเสริมให้คู่มือฉบับนี้มีเนื้อหาที่สมบูรณ์และตรงต่อความต้องการของชุมชนมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

คู่มือฉบับนี้ได้รับการตรวจทานโดยคุณ Gurmit Singh จาก International AIDS Society (IAS, Geneva), คุณระพีพันธ์ จอมมะเริง (โอห์ม) แผนงานเอชไอวีประเทศไทย, แผนงาน Regional MSM and Focal Point จาก UNESCO รวมถึงได้รับการตรวจทานข้อมูลด้าน

กฎหมายจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยคุณนัทชา พลไวย์ และ ชีวิน เชียงการ

คู่มือฉบับนี้ได้รับการตรวจทานโดยคุณ Gurmit Singh จาก International AIDS Society (IAS, Geneva), คุณระพีพันธ์ จอมมะเริง(โอห์ม)แผนงานเอชไอวีประเทศไทย,แผนงาน Regional MSM and Focal Point จาก UNESCO รวมถึงได้รับการตรวจทานข้อมูลด้านกฎหมายจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยคุณนัทชา พลไวย์ และ ชีวิน เชียงการ

การอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ จัดขึ้นภายใต้โครง Expanding HIV prevention and outreach coverage @Mplus+ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณจาก มูลนิธิ amfAR เพื่อการวิจัย ด้านเอดส์ แผนงาน MSM Initiative Community Awards ภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก ปี พ.ศ. 2553

องค์กร	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
MPlus	คุณสุพจน์ บุญเต็ม	ผู้อำนวยการ Mplus
MPlus	คุณผัด เทพสาย	ผู้จัดการ drop in centre
MPlus	คุณศิริศักดิ์ ไชยเทศ	ผู้จัดการโครงการ
MPlus	คุณจิตติยานันท์ หนักป้อ	เจ้าหน้าที่ฝ่ายสาวประเภทสอง
MPlus	คุณเจตน์ศุภยัญญ์ อินตะวงค์	เจ้าหน้าที่ฝ่ายสวนสาธารณะและชาวมา
MPlus	คุณจิตร ศรีจันทร์คร	เจ้าหน้าที่ฝ่ายชานาและงานรณรงค์
MPlus	คุณรัฐวิทย์ อภิพัฒน์พันธ์	เจ้าหน้าที่ฝ่ายบาร์และสถานประกอบการ
MPlus	คุณพงศ์ทีระ พงษ์ธีระพงษ์	เจ้าหน้าที่ฝ่ายติดตามประเมินผลและผลิตสื่อ
MPlus	คุณเอกพล พิฆังค์	เจ้าหน้าที่ฝ่ายเยาวชน
MPlus	คุณปราโมทย์ ชัยนา	เจ้าหน้าที่ drop in center
MPlus	คุณธันวา แดงทอง	เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิตสื่อ
MPlus	คุณอิกนิษฐ์ กันทวิชัย	อาสาสมัคร MPlus
MPlus	คุณธีระพงษ์ เตียวประยูรกุล	อาสาสมัคร MPlus
MPlus	คุณภากร ไชยแพย	อาสาสมัคร MPlus
The Open University	Dr. Christopher S Walsh	ผู้บรรยายการสอน
บ้านสีม่วง	คุณอัครชมนานท์ บุญเทพ	ผู้จัดการโครงการ
บ้านสีม่วง	กานูวัฒน์ ปาลี	อาสาสมัครบ้านสีม่วง
สมาคมฟ้าสีรุ้งฯ ภูมิภาคล้านนา	คุณสุวัฒน์ ทรสาริกร	เจ้าหน้าที่ภาคสนาม
สมาคมฟ้าสีรุ้งฯ ภูมิภาคล้านนา	คุณพรพิพัฒน์ โพธิสาร	ผู้จัดการ drop in center
BABSEA CLE	Bruce A. Lasky	ผู้อำนวยการ
BABSEA CLE	Wendy Jane Morrish	ผู้อำนวยการร่วม
BABSEA CLE	คุณนฤดล วรรณรัตน์	ผู้จัดการสำนักงานประจำประเทศไทย
BABSEA CLE	Paul Arnold	เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนด้านกฎหมาย
BABSEA CLE	Erin Flynn	เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนด้านกฎหมาย
BABSEA CLE	คุณนาคา ไชยจิตต์	เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาโครงการ
BABSEA CLE	คุณปริดา สายอุปราษ	ผู้ฝึกสอนกฎหมาย
BABSEA CLE	คุณวเรศรชัฐ วราพัฒน์นันท์	ผู้ฝึกสอนกฎหมาย
BABSEA CLE	คุณเมธาวี เลิศเชษฐพงษ์	ผู้ฝึกสอนกฎหมาย

คำนำ

บทที่ 1 บทบาทของแกนนำ และ เจ้าหน้าที่ภาคสนาม

บทที่ 2 กฎหมายคืออะไร

บทที่ 3 กฎหมายทั่วไปในประเทศไทย

บทที่ 4 ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชน

บทที่ 5 บรรทัดฐานและอุปสรรคทางสังคม

บทที่ 6 กฎหมายเกี่ยวกับสุขภาพในประเทศไทย

บทที่ 7 กฎหมายด้านโรคเอดส์ในประเทศไทย

บทที่ 8 อุปสรรคและการถูกตีตรา ของชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย กะเทย สาว
ประเภทสอง ผู้หญิงข้ามเพศ และผู้ให้บริการทางเพศ

บทที่ 9 คุณจะอย่างไรหากคุณถูกละเมิดหรือไม่ได้รับความคุ้มครองสิทธิ

บทที่ 10 ถาม-ตอบ

คำย่อและความหมาย

AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome	โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง
ART	Anti-Retroviral Therapy	การรักษาด้วยยาต้านเรโทรไวรัส
ARV	Antiretroviral (usually referring to regime of drugs)	ยาด้านไวรัสเอชไอวี
HIV	Human Immunodeficiency Virus	เชื้อเอชไอวี
MSM	Men who have Sex with Men (or males who have sex with males)	ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย
PEP	Post Exposure Prophylaxis	ยาป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีหลังได้รับเชื้อ
STI	Sexually Transmitted Infection	โรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์
TG	Transgender (male to female pre and post operative sex change)	กะเทย สาวประเภทสอง ผู้หญิงข้ามเพศ (ทั้งที่ไม่ได้ผ่าตัดและผ่าตัดแปลงเพศ)
VCT	Voluntary Counseling and Testing	การปรึกษาและตรวจหาเชื้อเอชไอวีโดยอาสาสมัครใจ

คู่มือฉบับนี้เป็นคู่มือที่พัฒนาเพิ่มเติมจาก คู่มืออ้างอิงสุขภาพทางเพศสำหรับชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย สำหรับแกนนำให้ความรู้และเจ้าหน้าที่ภาคสนาม ขององค์การยูเนสโก ซึ่งถูกใช้ในการทำงานภาคสนามของ Mplus อย่างไรก็ตามแกนนำให้ความรู้และเจ้าหน้าที่ภาคสนาม มีความจำเป็นต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่อง สิทธิมนุษยชน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเอชไอวีและเอดส์ เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพและกฎหมายในกรณีที่ถูกละเมิดสิทธิ หรือถูกกระทำความรุนแรง ในกลุ่มประชากร ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย กะเทย สาวประเภทสอง ผู้หญิงข้ามเพศ และผู้ให้บริการทางเพศ ในจังหวัดเชียงใหม่

จากการสำรวจสถิติประชากรผู้ที่ได้รับเชื้อของชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายนั้นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในกรุงเทพมหานครว่าในปี พ.ศ. 2546 มีจำนวนผู้รับเชื้อถึง 13% ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นถึง 31% อัตราการรับเชื้อรายใหม่ พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนผู้รับเชื้อถึง 15.3% ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 มีจำนวนเพิ่มขึ้นถึง 16.9% การสำรวจในจังหวัดภูเก็ตเองในปีเดียวกันกับเชียงใหม่ จำนวนผู้รับเชื้อรายใหม่เพิ่มขึ้นจาก 5.5% เป็นจำนวน 20% ทำให้เห็นได้ชัดว่าการให้การป้องกันโรคเอดส์ในชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย กะเทย สาวประเภทสอง ผู้หญิงข้ามเพศ และผู้ให้บริการทางเพศในประเทศไทยนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร องค์กร Mplus เข้าใจดีว่าสาเหตุหนึ่งมาจากการขาดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อ เมื่อรวมกับความหวาดกลัวและอุปสรรคทางสังคม ยิ่งเพิ่มพูนปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อมากขึ้น

การยอมรับข้อเรียกร้องเพื่อประสานความร่วมมือแก้ไขวิกฤติของปัญหานี้ จึงเกิดการประสานความร่วมมือกันระหว่างองค์กร Mplus, มูลนิธิ Bridges Across Border South East Asia Community Legal Education Initiative และ The Open University ประเทศอังกฤษ จัดทำคู่มือฉบับนี้ขึ้นมาเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับแกนนำให้ความรู้และเจ้าหน้าที่ภาคสนามในเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย สิทธิมนุษยชนและ สิทธิทางเพศ ส่วนคู่มือต้นฉบับของ

ยูเนสโก ที่เชื่อว่าคู่มืออ้างอิงสุขภาพทางเพศสำหรับชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายใช้ สำหรับ
แกนนำให้ความรู้และเจ้าหน้าที่ภาคสนามนั้นก็มีความเกี่ยวข้องกับ HIV/AIDS อยู่แล้ว

คู่มืออ้างอิงฉบับนี้ ได้นำเสนอข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับกฎหมาย สิทธิทางเพศ และสิทธิ
มนุษยชน โดยมุ่งหวังให้แกนนำและเจ้าหน้าที่ภาคสนามได้เข้าถึงและแบ่งปันข้อมูลเหล่านี้
เพื่อต่อสู้กับอุปสรรคและการตีตราทางสังคม ที่มีต่อกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย กะเทย
สาวประเภทสอง ผู้หญิงข้ามเพศ และผู้ให้บริการทางเพศในเชียงใหม่ ความมุ่งหวังอย่างสูง
ต่อการจัดทำคู่มือฉบับนี้ สามารถช่วยให้แกนนำและเจ้าหน้าที่ภาคสนาม ทราบถึง
หน่วยงานส่งต่อเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับบริการทางกฎหมายโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือ
ตอบปัญหาของกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย กะเทย สาวประเภทสอง ผู้หญิงข้ามเพศ
และผู้ให้บริการทางเพศได้

วัตถุประสงค์ในการสร้างคู่มือฉบับนี้

คู่มือนี้จะสามารถช่วยให้แกนนำและเจ้าหน้าที่ภาคสนามที่ทำงานร่วมกับกลุ่มชายที่มี
เพศสัมพันธ์กับชาย ให้เข้าใจถึงข้อมูลทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ สิทธิมนุษยชน สุขภาพ
ทางเพศ และเอชไอวี/เอดส์ ข้อมูลส่วนต่างๆที่ประกอบอยู่ในคู่มือนี้ เพื่อตอบคำถามที่
อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการทำงานของเจ้าหน้าที่และแกนนำผู้ทำงานร่วมกับชายที่มี
เพศสัมพันธ์กับชาย และเพิ่มเติมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เอชไอวี
เอดส์ ภายใต้งานในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และพื้นที่โดยรอบ

เป้าหมายเพื่อการพัฒนาแห่งสหัสวรรษขององค์การสหประชาชาติ 8 ข้อ หนึ่งในหัวข้อ
สำคัญคือ เอชไอวีและเอดส์ การให้ความสำคัญกับเรื่องเอชไอวีในกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์
กับชาย และสาวประเภทสอง ชายให้บริการทางเพศ เป็นการพิสูจน์ให้เห็นถึงยุทธศาสตร์
ที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดอัตราการเพิ่มจำนวนของผู้รับเชื้อเอชไอวี ที่เพิ่มมากขึ้นใน
กลุ่มเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม “การตีตรา” ในกลุ่มประชากรชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย สาว
ประเภทสอง และชายให้บริการทางเพศ ก่อให้เกิดอุปสรรคทางสังคม ผลักให้กลุ่ม

ประชากรเหล่านี้กลายเป็นปัญหาเรื้อรัง นอกจากนี้โครงการรณรงค์ป้องกันเอชไอวีในประเทศไทยหลายโครงการ บ่อยครั้งไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย สวประเภทสองและชายให้บริการทางเพศได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะยังเกิดอุปสรรค การตีตรา ขัดขวางการเรียนรู้ถึงคุณค่าของตนเองและปกป้องตนเองให้ห่างไกลจากเอชไอวี คู่มือฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานเพื่อการป้องกันเอชไอวีในกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ และสิทธิในสุขภาพไม่ได้หมายถึงเพียงแต่การได้รับการดูแลสุขภาพที่ทันเวลา และเหมาะสม แต่ยังหมายถึงสิทธิในการเข้าถึงการรักษาที่เป็นปัจจัยพื้นฐานเช่นเดียวกับปัจจัยทางสังคมอื่นๆ เช่นสิทธิทางเพศ เชื้อชาติ และความแตกต่างในความเปราะบาง

คู่มือฉบับนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและเปิดพื้นที่การเรียนรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ เพื่อตระหนักถึงสุขภาพและสิทธิมนุษยชนของกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย สวประเภทสองและชายให้บริการทางเพศ โดยเน้นไปที่ความเข้าใจเรื่องอุปสรรคทางสังคมและทางกฎหมายเพื่อเข้าถึงการป้องกันเอชไอวีและเอดส์

ควรรู้คู่มือฉบับนี้อย่างไร

ข้อมูลในคู่มือฉบับนี้ ประกอบไปด้วยข้อมูลที่แตกต่างกันในแต่ละบท โดยจัดทำในรูปแบบคำถาม-คำตอบ ซึ่งเป็นการง่ายต่อการเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในการลงภาคสนามได้ เนื่องจากข้อมูลในคู่มือนี้มาจากการทำงานของผู้ที่ทำงานร่วมกับปัญหาจริง ทำให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง อีกทั้งคู่มือนี้ใช้ภาษาอ่านได้ง่าย มีทั้งข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายกับเอชไอวีและเอดส์ การให้บริการด้านสุขภาพ มีทั้งภาษาไทยและอังกฤษ และประกอบด้วยข้อมูลสถานที่หน่วยงาน หรือองค์กรที่สามารถช่วยเหลือ กลุ่มประชากร ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายได้ ถ้าหากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานที่เพื่อติดต่อขอความช่วยเหลือ สามารถดูได้จากคู่มือเล่มนี้ หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมหรือมีข้อสงสัยข้อแนะนำ เกี่ยวกับคู่มือฉบับนี้ สามารถติดต่อโดยตรงได้ที่องค์กร Mplus, BABSEA CLE และ The Open University

Mplus

หลังโถกสมเพชรเมืองเชียงใหม่, Chiang Mai 50200, Thailand

โทรศัพท์มือถือ: 053-814487

Website: www.mplusthailand.com

ติดต่อ:

คุณ สุพจน์ บุญเต็ม ผู้จัดการโครงการ Mplus mplus_msm@hotmail.com

คุณจิตติยานันท์ หนักป้อ ploy_bit4@msn.com

คุณศิริศักดิ์ ไชยเทศ siriton_posh@hotmail.com

BABSEA CLE

ที่อยู่ : ซอย 8 ถนน สวนดอก ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200

เบอร์โทรศัพท์ และ แฟกซ์: (66-53)808-057 Website : www.babseacle.org

ติดต่อ :

คุณ Bruce Avery Lasky ผู้อำนวยการ blasky@babseacle.org

คุณ Wendy Jane Morrish ผู้อำนวยการร่วม wmorrish@babseacle.org

คุณ นาดา ไชยจิตต์ เจ้าหน้าที่พัฒนาโครงการ Nada.Chaiyajit@babseacle.org

The Open University

Faculty of Education and Language Studies

ที่อยู่ The Open University Walton Hall

Milton Keynes, MK7 6AA UK

ติดต่อ: Dr. Christopher S Walsh Senior Lecturer c.s.walsh@open.ac.uk

1.1 เจ้าหน้าที่ภาคสนามแตกต่างจากผู้ที่เป็นแกนนำอย่างไร?

เจ้าหน้าที่ภาคสนาม Mplus+ มีหน้าที่เฟ้นหาบุคคลเพื่อเข้าไปทำความรู้จักและให้ความรู้จัก (ส่วนใหญ่มักเป็นผู้ที่อยู่นอกเครือข่ายทางสังคมของตน) มักจะเป็นในสถานที่ที่บุคคลเหล่านี้มีความเสี่ยงสูง ในกรณีของชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย จะเป็นสถานที่ที่ชายกลุ่มนี้เสี่ยงต่อการได้รับและถ่ายทอดเชื้อเอชไอวี เจ้าหน้าที่ภาคสนามมุ่งช่วยให้กลุ่มเป้าหมายได้มีการป้องกันการถ่ายทอดเชื้อเอชไอวี เจ้าหน้าที่ภาคสนามมุ่งช่วยให้กลุ่มเป้าหมายได้มีการป้องกันการได้รับและถ่ายทอดเชื้อเอชไอวีและเข้ารับการรักษาและตรวจการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (STI) โดยความสมัครใจ (VCT) และการดูแลรักษาโดยยาต้านเชื้อไวรัส (ARV) และรวมถึงบริการหรือการสนับสนุนช่วยเหลือทางสังคมอื่นๆ ด้วย

แกนนำ ให้ความรู้ด้านเอชไอวีจะปฏิบัติงานภายในกลุ่มเครือข่ายเพื่อนฝูงหรือเพื่อนร่วมงาน (ส่วนใหญ่จะอยู่ในเครือข่ายทางสังคมของตน) โดยการใช้ความรู้ ทักษะที่เป็นแบบอย่าง และอิทธิพลของความเป็นเพื่อนเพื่อเพิ่มความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเอชไอวี ทำให้สามารถป้องกันการรับและถ่ายทอดเชื้อเอชไอวี การตรวจโรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ (STI) ตรวจหาเชื้อเอชไอวีโดยความสมัครใจ (VCT) และการดูแลรักษาโดยยาต้านเรโทรไวรัส (ART) รวมถึงบริการหรือการสนับสนุนช่วยเหลือทางสังคมอื่นๆ ด้วย

งานหรือหน้าที่หลักของแกนนำและเจ้าหน้าที่ภาคสนาม ได้แก่:

1. แกนนำ/เจ้าหน้าที่ภาคสนามพูดคุยเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์เป็นสิ่งที่ดี, ความเสี่ยงต่อการรับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และ HIV และการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยกว่า
2. การให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการรับและถ่ายทอดเชื้อเอชไอวี โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ (เช่น ช่องทางการแพร่เชื้อ) การป้องกัน

และการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย (รวมถึง การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์แบบสอดใส่ การซื้อสัดซ์ต่อคู่นอน และการใช้ถุงยางอนามัย)

3. การจัดหาและการส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัย (พร้อมสารหล่อลื่น) และสื่อเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ (IEC)
4. การจัดหาและส่งเสริมความคิดทัศนคติที่ดีต่อการใช้ถุงยางอนามัย และการใช้ถุงยางอนามัยกับทุกคนที่คุณมีเพศสัมพันธ์ด้วย
5. การให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมาย: รวมถึงกฎหมายของประเทศไทย; สิทธิมนุษยชนและสิทธิทางเพศ; กฎหมายเกี่ยวกับการให้บริการด้านสุขภาพ; กฎหมายเกี่ยวกับเอชไอวี และ เอ็ดส์ ; กฎหมายเกี่ยวกับงานบริการทางเพศในประเทศไทย
6. การสร้างทัศนคติต่อสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับเพศวิถี (เช่น ชายรักชาย หญิงรักหญิง คนรักสองเพศ และคนรักต่างเพศ) และด้านอัตลักษณ์ทางเพศภาวะ (เพศชาย เพศหญิง หรือคนข้ามเพศ)
7. การส่งต่อชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย สาวประเภทสอง และผู้ให้บริการทางเพศ ไปยังสถาน ที่ ที่ ให้ บริการ ตรวจหา โร ค ค ด ต อ ท าง เพศ สัม พันธ์ ที่ เป็น มิ ตร กับ ชาย ที่ มี เพศ สัม พันธ์ กับ ชาย และการบำบัดรักษาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงต่อการรับเชื้อเอชไอวี
8. ให้ข้อมูลต่อชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย สาวประเภทสอง และผู้ให้บริการทางเพศ เกี่ยวกับสถานที่ที่สามารถเข้าตรวจหาเชื้อเอชไอวี
9. ให้ข้อมูลแก่ ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย สาวประเภทสอง และผู้ให้บริการทางเพศ เกี่ยวกับองค์กรที่สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ติดเชื้อได้
10. การส่งต่อ ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย สาวประเภทสอง และผู้ให้บริการทางเพศ ไปยังหน่วยงานที่ให้บริการให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย ในระดับท้องถิ่น ให้ได้รับคำปรึกษาหรือความช่วยเหลือ ในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ สิทธิทางเพศและสิทธิมนุษยชน สิทธิทางกฎหมายของแต่ละบุคคล

1.2 งานหลักของแกนนำ/เจ้าหน้าที่ภาคสนาม คืออะไร

ทำไมคุณถึงมาทำงานนี้ ? ในการทำงานเป็นแกนนำหรือเจ้าหน้าที่ภาคสนาม คุณอาจมีแรงจูงใจต่างๆ ซึ่งคุณสามารถให้คำตอบเพื่อใช้เป็นแนวทางตอบกับกลุ่มเป้าหมายดังต่อไปนี้

1. ผม/ดิฉัน มีความสนใจในเรื่อง ‘การมีเพศสัมพันธ์ที่ดี’ และ ‘เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยกว่า’
2. ผม/ดิฉัน มีความสนใจเกี่ยวกับประเด็นเอชไอวี และสิทธิโดยทั่วไป
3. นี่คือนโยบายของผม/ดิฉัน และผม/ดิฉัน ได้อุทิศตัวเพื่องานนี้
4. ผม/ดิฉัน มีความกังวลใจ และไม่อยากสูญเสียเพื่อนเพราะเอชไอวี
5. ผม/ดิฉัน มั่นใจว่ากระบวนการทำงานเป็นแกนนำหรือเจ้าหน้าที่ภาคสนามจะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเพื่อนๆ ให้ดีขึ้น
6. ผม/ดิฉัน รู้จักงานนี้จากเพื่อนและต้องการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของงานนี้
7. ผม/ดิฉัน เชื่อว่าการเป็นแกนนำหรือเจ้าหน้าที่ภาคสนามอาจสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเพื่อนๆ ได้
8. ผม/ดิฉัน มีความตั้งใจที่จะทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือชุมชน
9. ผม/ดิฉัน สนใจที่จะสร้างความเข้าใจในสังคมชายที่รักเพศเดียวกัน เพื่อลดการตีตราและการเลือกปฏิบัติต่อประชากรกลุ่มนี้
10. ผม/ดิฉัน สนใจที่จะได้รับโอกาสเข้าร่วมในเครือข่าย และพบปะกับเพื่อนใหม่

คุณมาสนใจสุขภาพ,สิทธิมนุษยชนและสิทธิทางเพศของบุคคลอื่นทำไม?

1.3 ทำไมคุณถึงสนใจเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศและสิทธิของคนอื่น?

คำถามนี้บางครั้งอาจถูกถามในเชิงลบ – ในทำนองว่า “ช่วยไปไกลๆ และอย่ามายุ่งเรื่องส่วนตัวของคนอื่น” คนที่ถามคำถามนี้อาจไม่รู้หรือไม่ชอบที่จะได้รับคำตักเตือนว่าเขาอาจทำให้ทั้งตนเองและคู่นอนของเขา มีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ดังนั้นปฏิบัติการตอบสนองของผู้ถามอาจมีตั้งแต่ความเพิกเฉย ไม่สนใจ ไปจนถึงการต่อต้านหรือแม้แต่เป็นศัตรู การรับมือกับทัศนคติเช่นนี้ไม่ง่ายนัก อย่างไรก็ตาม คุณสามารถให้คำตอบตามแนวทางดังต่อไปนี้:

1. ผม/ดิฉัน เป็นห่วงสังคมของพวกเรา หรือ คนอย่างพวกเรา ไม่อยากเกลียดเพื่อนหรือใครๆ ในชุมชนไปกับโรคนี้หรือเห็นคุณหรือใครอื่นเป็นทุกข์เพราะถูกละเมิดสิทธิ
2. ผม/ดิฉัน ชอบที่จะพูดคุยเกี่ยวกับ เพศสัมพันธ์ที่ดี ที่สร้างความสุขและการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยกว่า
3. ผม/ดิฉันสนใจ เพราะเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์นั้น เป็นเรื่องที่ป้องกันได้
4. ผม/ดิฉันสนใจ เพราะถ้าคุณติดเชื้อเอชไอวีแล้ว การควบคุมเชื้อไวรัสด้วยยาต้านไวรัสในปัจจุบันนั้นไม่ใช่เรื่องยากเลย และจะทำให้คุณและคู่ชีวิตของคุณมีสุขภาพที่ดีขึ้น
5. คุณ จะ รู้ ลึ ก อ ย่ า ง ไ ร ถ้ า คุณ ไม่ รู้ ว่า คุณ มี เชื้อ เอ ช ไอ วี แต่คุณได้ถ่ายทอดเชื้อแก่คนอื่นเพียงเพราะคุณไม่ต้องการหรือไม่ชอบใช้ถุงยางอนามัย
6. ผม/ดิฉันสนใจเกี่ยวกับเอชไอวี เพราะมีชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายหรือสาวประเภทสองที่อยู่ร่วมกับเชื้อแล้วหลายราย
7. ผม/ดิฉันสนใจ เพราะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน ที่เราทุกคนควรเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และผม/ดิฉัน สามารถช่วยเหลือให้คนอื่นเข้าถึงข้อมูลเหล่านั้นได้ ผม/ดิฉันยังสามารถช่วยให้คุณได้รับบริการให้คำปรึกษาหรือความช่วยเหลือด้านกฎหมายแบบไม่เสียค่าใช้จ่ายที่คลินิกกฎหมายภายในพื้นที่เชิงรุกใหม่อีกด้วย

8. ผม/ดิฉัน ใส่ใจในเรื่องการกระทำความรุนแรงต่อบุคคลอื่น ๆ เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย และผม/ดิฉัน อยากช่วยให้คุณเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิของตัวเองและกฎหมายด้วย

1.4 หลักการพื้นฐานของการเป็นแกนนำ/เจ้าหน้าที่ภาคสนาม

- การรักษาความลับ:** ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเพื่อนหรือกลุ่มเป้าหมายของคุณจะต้องเก็บเป็นความลับ คุณสามารถยกตัวอย่างบุคคลที่คุณรู้จักจากงานของคุณ หรือเครือข่ายทางสังคมของคุณ ได้ แต่ต้องแน่ใจว่าคนที่คุณคุยด้วย ไม่รู้ว่าคนที่คุณอ้างถึงนั้นเป็นใคร การเก็บรักษาความลับส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการสร้างความไว้วางใจจากเพื่อนหรือกลุ่มเป้าหมายของคุณ
- ให้ความเคารพ:** ให้การยอมรับผู้ที่คุณพูดคุยด้วยเสมอ แม้ว่าพวกเขาจะไม่เชื่อคุณ ปฏิเสธคำแนะนำของคุณหรือมีความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป อย่าเพิ่งตัดสินพวกเขา ฟังระลึกไว้ว่าการใช้เทคนิค “สร้างความหวาดกลัว” ไม่ใช่วิธีการทำงานที่ได้ผล
- บุคคลนิรนาม:** ถ้าบุคคลที่คุณคุยด้วย ไม่ต้องการเปิดเผย ชื่อ อายุ หรือข้อมูลส่วนบุคคลของเขา นั่นเป็นเรื่องปกติ
- ถือประโยชน์ของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก:** ควรพูดคุยกับเพื่อนหรือกลุ่มเป้าหมายของคุณ โดยเห็นแก่ประโยชน์ของเขาเป็นหลักเสมอ
- การลดอันตรายและความเสี่ยง:** จุดมุ่งหมายของคุณคือการลดโอกาสที่เพื่อนหรือกลุ่มเป้าหมายของคุณอาจได้รับและถ่ายทอดเชื้อเอชไอวีหรือโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แต่อย่าคาดหวังว่าเขาจะยอมรับวิธีการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยในทันที จะต้องใช้เวลาและใช้ความพยายาม โดยใช้วิธีแบบค่อยเป็นค่อยไป
- คำนึงถึงความเหมาะสม:** ควรให้ข้อมูลการสนับสนุนและทักษะที่เหมาะสมกับความต้องการของเพื่อนหรือกลุ่มเป้าหมายของคุณเสมอ อย่าให้แต่ข้อมูลซ้ำๆ

7. **ทำงานอย่างมีอาชีพ:** ควรจำไว้เสมอว่า “งานคืองาน”
ถ้าคุณพบคนที่ชอบและอยากเป็นเพื่อนด้วยหรืออยากมีความสัมพันธ์ด้วย ควรเก็บไว้ทำเวลาอื่น ระหว่างเวลาทำงานของคุณคือตัวแทนขององค์กร ดังนั้นจึงไม่ควรหว่านเสน่ห์ ให้ท่า หรือมองหาคู่ และคุณไม่ควรใช้หน้าที่ของคุณเป็นข้ออ้างเพื่อขอหมายเลขโทรศัพท์หรือที่อยู่ของกลุ่มเป้าหมายของคุณ
8. **คุณไม่จำเป็นต้องรอบรู้ในทุกๆ เรื่อง:** การไม่ให้ข้อมูลดีกว่าการให้ข้อมูลที่ผิด การพูดตรงๆ ว่าคุณ ไม่รู้คำตอบและจะไปหาคำตอบมาให้ นั่นเป็นเรื่องปกติ
9. **ส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายเผยแพร่ข้อมูลในเครือข่ายของคุณเอง:**
ส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายมีบทบาทเชิงรุกให้ข้อมูล ความรู้และการแนะนำเพื่อนหรือสมาชิกในเครือข่ายของตน เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและป้องกันการได้รับและถ่ายทอดเชื้อเอชไอวี
10. **ควรเห็นใจผู้อื่น:** ควรนึกว่าคุณอยู่ในสถานการณ์เดียวกันกับกลุ่มเป้าหมายของคุณ และพยายามเข้าใจในสิ่งที่เขาต้องเผชิญ เช่นอุปสรรคและการตีตราในชีวิตประจำวัน ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือเข้ารับบริการดูแลสุขภาพ ตลอดจนช่วยให้เขาเอาชนะปัญหาเหล่านี้ให้ได้
ควรอดทนและอย่าโกรธหรือท้อแท้หากกลุ่มเป้าหมายของคุณ (ยัง) ไม่ทำตามคำแนะนำของคุณ หรือถ้าเขากลับไปมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ปลอดภัยอีก
11. **บันทึกงานที่คุณทำ:**
ควรบันทึกการทำงานของคุณเสมอและตรวจสอบว่าการทำงานของคุณเป็นไปตามขั้นตอนขององค์กร Mplus เพื่อช่วยพัฒนา
แก้ไขปรับปรุงการทำงานลงพื้นที่ภาคสนามและให้ความรู้ผ่านแกนนำขององค์กร Mplus

บทที่ 2

กฎหมายทั่วไป

2.1 กฎหมายคืออะไร

กฎหมายคือ กฎเกณฑ์ที่วางระเบียบแห่งการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม โดยมีสภาพบังคับของสังคมนั้นๆ (รองศาสตราจารย์ ดร. โภคิน พลกุล) กฎหมายยังคงมีจุดมุ่งหมายที่ปกป้องสิทธิของบุคคลในสังคมให้ได้อยู่อย่างสงบสุข แต่ค่านิยมของกฎหมายนั้นก็มิเป็นจำนวนมากก็เพียงเพราะเป็นค่านิยมหนึ่งเท่านั้น แต่ที่ชัดเจนก็คือ กฎหมายเมื่อบัญญัติออกมาบังคับใช้แล้วก็ต้องปฏิบัติตามถ้าฝ่าฝืนย่อมต้องรับโทษ กฎหมายนั้นก็มิต้นกำเนิดมาจากหลักศีลธรรม จารีตประเพณี และวัฒนธรรม ซึ่งทำให้กฎหมายในแต่ละพื้นที่นั้นจะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ศาสนา ค่านิยม ของในแต่ละประเทศ เช่น ในประเทศไทย กำหนดให้การแต่งงานที่ถูกต้องตามกฎหมายเกิดขึ้นได้ระหว่างกับเพศชายกับเพศหญิงเท่านั้น แต่ที่ประเทศเนเธอร์แลนด์การแต่งงานที่ถูกต้องตามกฎหมายสามารถเกิดขึ้นได้ระหว่างชายกับชายและหญิงกับหญิง¹

2.2 ทำไมกฎหมายจึงมีความสำคัญ

ชีวิตเราเกี่ยวข้องกับกฎหมายตั้งแต่เกิดจนตาย ในการดำเนินชีวิตของเราเกี่ยวข้องกับกฎหมายตั้งแต่การซื้อ จีบจ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวัน การเช่าอาคาร ที่อยู่อาศัย การขับจี้รถ หรือยานพาหนะต่างๆ อีกทั้งการอยู่ร่วมกันของคนจำนวนมากจำเป็นต้องมีกฎหมายเป็นกรอบกติกา ทำให้เรารู้ว่าอะไรควรหรือไม่ควรทำ เพื่อปกป้องและคุ้มครองสิทธิของคนในสังคมของตนเองและผู้อื่น เพื่อให้สังคมน่าอยู่ ทำให้เกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ทำให้รู้ว่าคนในสังคมแต่ละคนมีสิทธิหน้าที่อะไรบ้างดังนั้นการมีกฎหมายขึ้นมาจึงมีความจำเป็น คือ

¹ กฎหมายการแต่งงานของคนรักเพศเดียวกันในประเทศเนเธอร์แลนด์เริ่มบังคับใช้เมื่อวันที่ 1

เมษายน พ.ศ. 2544

1. เพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยในการให้สิทธิและเสรีภาพด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง เป็นต้น
2. เพื่อควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้อยู่ในระเบียบแบบแผนที่ตั้งงาม ป้องกันการเกิดความวุ่นวายและไร้ระเบียบในสังคม เช่น การแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน เป็นต้น
3. เพื่อคุ้มครองรักษาชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน บุคคลย่อมมีสิทธิในชีวิตและทรัพย์สินของตน บุคคลอื่นจะทำร้ายหรือแย่งชิงเอาทรัพย์สินไม่ได้ จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายเข้ามาคุ้มครองสิทธิ

2.3 กฎหมายมีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของเราอย่างไร

กฎหมายมีกระตบต่อการดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ ของแต่ละคนในสังคม เช่น ด้านการประกอบอาชีพ การสมรส สุขภาพ การบริหารการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สิน เงินทอง และการศึกษารวมไปถึงสิทธิ เสรีภาพ และความเท่าเทียม เนื่องจากรัฐ มีประชากรเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลาย จึงต้องมีกฎเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2.4 คุณมีสิทธิอะไรบ้างภายใต้กฎหมายของประเทศไทย ?

ภายใต้กฎหมายไทยประชาชนทุกคนย่อมมีความเท่าเทียม และเสมอภาคในการได้รับสิทธิ และปกป้องตามกฎหมาย เรา่อมได้รับการปกป้องคุ้มครองโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ ดังนั้นภายใต้กฎหมายของประเทศไทยเรามีสิทธิ ดังต่อไปนี้

- สิทธิในการดำรงตนเป็นมนุษย์อยู่ในสังคม
- สิทธิในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สิทธิในการเลือกตั้ง
- สิทธิในการเลือกคุ้มครองและ จดทะเบียนสมรส

- มีสิทธิในการประกอบอาชีพหรือการเป็นเจ้าของกิจการ
แต่ในความเป็นจริงเราถูกเลือกปฏิบัติ ด้วยเหตุแห่งเพศสภาพและเพศวิถี
ในการเข้ารับสมัครงาน ในหลายกรณี เช่น ไม่รับสมัครสาวประเภทสองเข้าทำงาน
เพราะอาจทำให้เสียภาพลักษณ์ขององค์กร เป็นต้น
- มีสิทธิในการครอบครองทรัพย์สิน
และได้รับการปกป้องคุ้มครองทรัพย์สินตามกฎหมาย
- มีสิทธิได้รับสวัสดิการพื้นฐานจากรัฐ เช่น สิทธิในการเข้ารับการรักษาพยาบาล
มีสิทธิที่จะมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง
- มีสิทธิเสรีภาพในการเดินทาง ทั้งในประเทศและนอกประเทศ

ในความเป็นจริงแล้ว สิทธิตามกฎหมายหลายประการ ไม่ได้ให้การคุ้มครองสิทธิในกลุ่มประชากร ที่มีอัตลักษณ์ทางเพศภาวะ และเพศวิถี
แตกต่างไปจากกลุ่มประชากรเพศกระแสดั้งเดิม เช่น ชายรักชาย และสาวประเภทสองที่
ต้องการแต่งงานกับคู่ครองที่มีเพศเดียวกับตนเองตอนกำเนิดไม่สามารถจดทะเบียนสมรส
ด้วยกันได้ เหล่านี้คือการถูกเลือกปฏิบัติ เพราะกฎหมาย บังคับใช้ และให้สิทธิ
เฉพาะชายหญิง ที่มีบทบาทและเพศวิถี แบบคู่รักเพศตรงข้ามเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีกรณี
กลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย และสาวประเภทสอง ถูกปฏิเสธการเข้ารับทำงานเนื่องจาก
อัตลักษณ์ทางเพศของตน แม้ว่ารัฐธรรมนูญไม่ได้ระบุชัดเจนว่าจะปกป้องเพศและความ
หลากหลายทางเพศ อย่างไรก็ตามจากเอกสารบันทึกเจตนาของรัฐธรรมนูญ ได้ระบุ
ความหมายของบุคคลที่มีอัตลักษณ์ทางเพศที่แตกต่างหรือมีความหลากหลายทางเพศ ต้อง
ได้รับความคุ้มครองภายใต้รัฐธรรมนูญ แต่ในทางปฏิบัติยังคงเกิดกรณีของคนหลากหลาย
ทางอัตลักษณ์เพศยังคงถูกเลือกปฏิบัติอยู่ในสังคม

ប្រការ ៣

ក្បួនដោះស្រាយប្រឆាំងនឹងការរំលោភបំពាន

3.1 รัฐธรรมนูญคืออะไร

รัฐธรรมนูญ คือ กฎหมายสูงสุดที่ใช้เป็นหลักในการปกครองประเทศ ซึ่งกฎหมายอื่น ๆ จะขัดแย้งไม่ได้ และเป็นกฎหมายที่กำหนดสิทธิหน้าที่ และเสรีภาพของประชาชนนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าที่ผ่านมามีรัฐธรรมนูญหลายฉบับ อีกทั้งสิทธิในรัฐธรรมนูญมีทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของรัฐธรรมนูญนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลาและสถานการณ์บ้านเมืองที่เปลี่ยนไป หลักสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญคือ

- ปกป้องสิทธิเสรีภาพ
- การมีส่วนร่วมในทางการเมือง
- ส่งเสริมความยุติธรรมในศาล และหน่วยงานอื่น
- ที่สำคัญคือทำให้ความสำคัญกับคุณค่า ศีลธรรม จริยธรรมในการปกครองประเทศ

3.2 กฎหมายรัฐธรรมนูญมีความสำคัญอย่างไร

การที่รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด จึงเป็นหลักประกันว่าผู้บริหารประเทศชาติไม่สามารถใช้อำนาจได้ตามอำเภอใจหรือออกกฎหมายใด ๆ ที่จะเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญได้ เป็นการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน และเป็นการจัดระเบียบทางการเมืองการปกครองต่าง ๆ และประชาชนในประเทศ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและความเรียบร้อยในการปกครองประเทศ

3.3 คุณมีสิทธิอะไรบ้างภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศไทย

คุณมีสิทธิอะไรบ้างภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศไทย “มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่อง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมความเชื่อทางศาสนาการศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐ ธรรมนุญ จะกระทำมิได้”

จากมาตรา 30 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จะเห็นว่าได้บอกถึงความเสมอภาค เท่าเทียมกันของคนทุกคนที่มีเหมือนกัน ดังนั้นรัฐธรรมนูญจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยรักษาสិทธิ เรามีสิทธิอะไรบางอย่างที่สำคัญตามรัฐธรรมนูญ

- สิทธิได้รับการคุ้มครองจากกฎหมาย
- มีสิทธิได้รับสวัสดิการพื้นฐานจากรัฐ เช่น สิทธิในการเข้ารับการรักษาพยาบาล มีสิทธิที่จะมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง
- มีสิทธิเสรีภาพในการเดินทาง ทั้งในประเทศและนอกประเทศ
- สิทธิมีความเป็นส่วนตัว
- สิทธิในการได้รับข่าวสาร
- สิทธิในการเลือกนับถือศาสนาและปฏิบัติตนตามคำสอนของศาสนา
- สิทธิที่ได้รับความปลอดภัยจากการทำงาน
- มีสิทธิในการได้รับการศึกษา

แต่สิ่งที่สำคัญที่ควรทราบคือ ถึงแม้ว่าจะมีการกำหนดสิทธิหลายอย่างไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจนแต่ข้อกำหนดบางอย่างก็ไม่สามารถนำไปใช้จริงได้ อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงแล้ว ในทางปฏิบัติก็ไม่สามารถอ้างอิงถึงสิทธิต่างๆ(ตามรัฐธรรมนูญ)เหล่านี้มาใช้ได้อย่างแท้จริงด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ในรัฐธรรมนูญจะกำหนดถึงสิทธิแล้ว ได้มีการกำหนดหน้าที่ที่เราต้องทำอีกเช่น

- หน้าที่ปกป้องรักษาประเทศ
- หน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย
- หน้าที่ในการเลือกตั้ง
- หน้าที่การเสียภาษี
- สิทธิในการดำรงตนเป็นมนุษย์อยู่ในสังคม

បញ្ជី 4

សីហនុមុនី មហេសី

សិលាចារឹក ៤២៧

បញ្ជី 4

4.1 สิทธิมนุษยชน คืออะไร

สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิที่สำคัญและจำเป็นอย่างมากในการดำรงชีวิตของเรา ในชีวิตของเราทุกวันก็มักเกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิทั้งสิ้น เพราะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนที่เราจะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข คือตั้งแต่การได้รับอาหารที่เพียงพอ การได้ดื่มน้ำที่สะอาด การได้รับการรับบริการด้านสุขภาพโดยรัฐเมื่อเจ็บป่วย เราทุกคนย่อมต้องการอิสรเสรีภาพ เช่น การได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ การมีสิทธิได้เลือกทำตามประเพณีตามศาสนาที่ตนนับถือ

สิทธิมนุษยชนติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิด ซึ่งไม่สามารถจำหน่าย จ่าย โอน หรือแจกให้กับผู้หนึ่งผู้ใดได้ สิทธิดังกล่าวนี้มีความเป็นสากลและเป็นนิรันดร์ ทุกคนไม่ว่าแก่หรือหนุ่ม รวยหรือจน ไม่ว่าชายหรือหญิง หรือเป็นชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย ไม่ว่าจะมียีนกำเนิดที่ใดก็ตาม มีความเชื่ออย่างไร ก็ชอบธรรมที่จะมีสิทธิมนุษยชน ไม่ว่าจะเป็ใครก็จะต้องได้รับการปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียมกันทั้งหมด สิทธิมนุษยชนนั้นมีรากฐานมาจากวัฒนธรรม ค่านิยมจากคนต่างๆทั่วโลก และถูกสร้างขึ้นร่วมกัน โดยคนในแต่ละประเทศทำให้เห็นว่าคนทุกคนบนโลกต่างต้องการให้คนอื่นปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

ความโศกเศร้าที่พบเห็นได้จากหน้าประวัติศาสตร์ ประชาชนหลายแห่งทั่วโลกมุมโลกที่ผ่านมาได้ผ่านประสบการณ์ทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัสภายใต้การบริหารประเทศของรัฐบาลทหารและกบฏสงคราม ซึ่งสงครามก่อให้เกิดความรุนแรง การขาดแคลนอาหาร และการรักษาพยาบาลที่ไม่เพียงพอสำหรับบรรเทาความเจ็บป่วย ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นการคุกคามความมั่นคงของมนุษย์ ดังนั้นการมีกฎหมายและระเบียบที่รับรองสิทธิมนุษยชนถือเป็นหลักการสำคัญเพื่อให้มั่นใจว่าประชาชนและชุมชนจะได้รับความคุ้มครองและการดูแลอย่างเพียงพอ

ตามปรัชญาสากลของสิทธิมนุษยชน มนุษย์ทุกคนเกิดมามีอิสระและเสมอภาคในศักดิ์ศรี ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพโดยเท่าเทียมกัน² โดยที่ไม่คำนึงถึง ชาติพันธุ์ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา อุดมการณ์ทางการเมือง หรือความคิดเห็นที่แตกต่าง เชื้อชาติ ต้นตระกูล ทรัพย์สิน ชาติกำเนิด หรือสถานะอื่น ๆ³

คนทุกคนมีความเสมอภาคกันตามกฎหมายและมีสิทธิได้รับความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน ตามกฎหมาย การมีสิทธิเท่าเทียมกันนี้เพื่อป้องกันการเลือกปฏิบัติในรูปแบบต่างๆ⁴ ทุกคนยังมีสิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับสุขภาพและความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัว ซึ่งหมายรวมถึง อาหาร เสื้อผ้าที่อยู่อาศัยและการรักษาพยาบาลและการบริการทางสังคมที่จำเป็น และสิทธิในการคุ้มครองจากกรณีของการว่างงาน เจ็บป่วย พิกัดหรือเมื่อแก่ชรา⁵

4.2 สิทธิมนุษยชนมาจากไหน

ภายหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ยังก้องถึงความเสียหายไว้เบื้องหลังทำให้หลัง ทำให้ในที่สุดได้มีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศซึ่งให้ความสำคัญต่อการเคารพสิทธิมนุษยชน และเพื่อเป็นการประกันความมั่นคงและสันติภาพของโลกและมวลมนุษยชาติ โดยมีการจัดตั้งกฎบัตรแห่งสหประชาชาติ⁶ ขึ้น ซึ่งมีบทบัญญัติหรือมาตราที่

² กฎข้อที่ 1 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

³ กฎข้อที่ 2 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

⁴ กฎข้อที่ 7 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

⁵ กฎข้อที่ 25 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

⁶ **กฎบัตรสหประชาชาติ** (อังกฤษ: Charter of the United Nations)

คือข้อตกลงที่บรรดาประเทศผู้ก่อตั้งและร่วมเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติได้ให้สัตยาบันเข้าผูกพัน

โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และหลักการ ตลอดจนกระบวนการดำเนินงานและบริหารงานต่างๆ ขององค์การสหประชาชาติ

ถือเป็นกฎหมายระหว่างประเทศและเป็นตราสารก่อตั้งที่สถาปนาองค์การให้เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการ

วัตถุประสงค์ขององค์การสหประชาชาติ องค์การสหประชาชาติได้รับการสถาปนาอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม ค.ศ.

1945 เมื่อกฎบัตรสหประชาชาติมีผลบังคับใช้ กฎบัตรสหประชาชาติได้กำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การสหประชาชาติไว้ ดังนี้

1. เพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติ และ ความมั่นคงระหว่างประเทศ

เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนอย่าง ชัดเจน โดยขึ้นอยู่กับแต่ละประเทศว่าจะรับประกันกฎหมายระหว่างประเทศขององค์การสหประชาชาติมาใช้หรือไม่ ทำให้ในแต่ละประเทศก็มีกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่แตกต่างกันไป ในบางประเทศถ้าชายมีเพศสัมพันธ์กับชายด้วยกัน จะมีบทลงโทษรุนแรงถึงขั้นถูกประหารชีวิต แต่ในประเทศไทยก็ไม่ได้มีกฎหมายแบบนี้ บางประเทศมีข้อกำหนดกำหนดให้เพศชายสามารถแต่งงานกับเพศชายได้ แต่บางประเทศก็ไม่สามารถแต่งงานได้

4.3 สิทธิมนุษยชนในไทย เป็นอย่างไร

ประเทศไทยได้เข้าร่วมลงนามรับรอง "ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน"⁷ ของสมาชิกใหญ่แห่งสหประชาชาติ ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศ ดังนั้นบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงได้กำหนดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ทุกคนตระหนักในความสำคัญของสิทธิมนุษยชน และเป็นแนวทางปฏิบัติต่อกันในฐานะเพื่อนมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน โดยตระหนักว่าทุกคนมีสิทธิในชีวิต มีสิทธิในการยอมรับนับถือ และมีสิทธิในการดำรงชีวิตและพัฒนาตนเองตามแนวทางที่ถูกต้องนั่นเอง

4.4 สิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับเพศ คืออะไร

สิทธิทางเพศ ทั้งในความหมายของประเทศไทย หรือ ต่างประเทศก็ไม่สามารถให้คำนิยามที่ตรงกันได้เพราะมีความหมายที่แตกต่างกันของแต่ละคน บางคนอาจหมายถึงสิทธิของเราใน

2. เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างประชาชาติทั้งปวง โดยยึดการเคารพต่อหลักการแห่งสิทธิอันเท่าเทียมกัน

3. เพื่อให้บรรลุถึงความร่วมมือระหว่างประเทศ ในอันที่จะแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม หรือ มนุษยธรรม และการส่งเสริมสนับสนุนการเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และ เสรีภาพขั้นมูลพื้นฐานสำหรับทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติในเรื่องเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือ ศาสนา

4. เพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับการประสานงานของประชาชาติทั้งหลายให้กลมกลืนกันในอันที่จะบรรลุจุดหมายปลายทางร่วมกัน

⁷ ประเทศไทยได้ทำการลงนามกฎหมายระหว่างประเทศสำคัญฉบับหนึ่งที่เรียกว่า ปฏิญญาสากลว่าด้วยหลักสิทธิมนุษยชน ในปีพ.ศ.

การมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน หรือบางคนอาจเห็นว่าเป็นสิทธิของบุคคลที่ต้องการเปลี่ยนเพศ หรือแม้กระทั่งในประเทศไทยนั้น มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติรวมถึงจารีตวัฒนธรรมที่มีมาแต่โบราณ ทำให้ประเทศไทยไม่ยอมรับสิทธิบางอย่าง เช่น ไม่มีกฎหมายที่ระบุว่า "ห้ามผู้ชายแปลงเพศเป็นผู้หญิง" ทำให้การแปลงเพศไม่ผิดกฎหมาย (จนกว่าจะมีการออกกฎหมายมาว่าห้ามทำ) แม้ว่าจะแปลงเพศจากชายเป็นหญิงแล้วก็ตาม ก็ไม่สามารถได้รับสิทธิตามกฎหมายของเพศหญิง เพราะโดยกฎหมายแล้วเราไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงข้อมูลในบัตรประชาชนได้นั่นเอง

อย่างไรก็ตามในประเทศไทย ไม่ผิดกฎหมายที่ผู้ชายจะมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายหรือสาวประเภทสอง แต่ผู้ชายสามารถจดทะเบียนแต่งงานเพียงแค่ว่ากับเพศเกิดหญิงเท่านั้น ไม่สามารถแต่งงานกับชาย หรือ สาวประเภทสองได้ ทำให้เกิดปัญหาเมื่อคู่รักของตนเสียชีวิตไปและไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน คู่ชีวิตจะไม่สามารถได้รับมรดกของคู่รักของตน แต่จะตกไปสู่ครอบครัวของผู้เสียชีวิตในกรณีที่ไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ อย่างไรก็ตามประเทศไทยก็ยังมีกฎหมายการคุ้มครองเกี่ยวกับเรื่องเพศอยู่ เช่น กฎหมายช่วยปกป้องผู้ที่ถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ กับคนที่ไม่ต้องการ หรือถูกล่วงละเมิด กระทำความรุนแรงทางเพศ

4.5 หากสิทธิของคุณไม่ได้รับความคุ้มครองคุณจะทำอย่างไร

หากรู้สึกลูกถูกปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมหรือถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนในรูปแบบต่างๆ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถให้ความช่วยเหลือกับเราได้ โดยทำการส่งเรื่องร้องเรียนได้ที่ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (สามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ที่บทที่ 9)

บทที่ 5

บรรทัดฐานและอุปสรรคทางสังคม

5.1 อะไรคือ บรรทัดฐานทางสังคม

การอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ย่อมนำมาซึ่งการปฏิบัติต่อกันและกันบนฐานของความคิดเห็น ความเชื่อ ความรู้สึก ที่อาจเหมือนหรือแตกต่างกันออกไป ในระยะแรกของสังคมจึงมีความหลากหลายและกระจัดกระจายทางความคิดและการกระทำ เมื่อเวลาผ่านไปความคิดและพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมจะค่อยๆ ตกผลึกเป็นแบบแผนที่เหมือนกัน โดยที่กลุ่มคนจำนวนหนึ่งในกลุ่มยอมรับ เห็นคล้อยตามกัน และนำไปปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับบุคคลจนไปถึงระดับสังคมวงกว้าง หากสมาชิกคนหนึ่งคนใดในกลุ่มสังคมไม่ปฏิบัติตามก็ไม่มีบทลงโทษกฎหมาย ตัวอย่างของการปฏิบัติสืบต่อกันมาของกลุ่มคนในสังคมในประเทศไทย เช่น การถอดรองเท้าก่อนเข้าบ้าน อย่างไรก็ตามหากมีคนใส่รองเท้าเข้าบ้านก็ไม่ได้รับโทษตามกฎหมาย

5.2 บรรทัดฐานทางสังคมมีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตอย่างไร

บรรทัดฐานทางสังคมนั้น เป็นสิ่งที่สมาชิกในสังคมปฏิบัติกันอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน คนที่ทำตามก็สามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้ง่าย ในสังคมไทยเรื่องของชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย สาวประเภทสอง ผู้ให้บริการทางเพศ เป็นเรื่องยากที่จะได้รับการยอมรับจากกลุ่มคนในสังคม เพราะบรรทัดฐานทางสังคมได้กำหนดไว้ว่า เพศชายต้องคู่กับเพศหญิงเท่านั้น ทำให้เกิดการไม่ยอมรับต่อคู่ความสัมพันธ์ของรักเพศเดียวกัน หรือการที่สังคมไทยสร้างบรรทัดฐานว่า กระโปรงไม่ใช่เครื่องแต่งกายสำหรับผู้ชาย ดังนั้นเมื่อสาวประเภทสอง (ซึ่งคนในสังคมมองว่าเป็นเพศชาย) ใส่กระโปรง จึงถูกจับจ้องหรือถูกสังคมตำหนิ เพราะคนที่ไม่ได้ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของกลุ่มคนในสังคม ได้ปฏิบัติในสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความคิดความเชื่อของคนในสังคม หรือในกรณีที่ผู้ชายเลือกที่จะใช้ชีวิตคู่กับผู้ชายด้วยกัน แทนที่จะเลือกแต่งงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายกับผู้หญิง อาจถูกปฏิเสธหรือไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว เป็นต้น

5.3 อะไรคือ อุปสรรคทางสังคม

อุปสรรคทางสังคมมีความเกี่ยวเนื่องกันกับบรรทัดฐานทางสังคม อุปสรรคทางสังคมเกิดจากแนวทางการปฏิบัติสืบทอดกันมาของกลุ่มคนในสังคมที่มองเห็นว่าสิ่งนี้ควรทำสิ่งนี้ไม่ควรทำ เป็นตัวกำหนดให้คนในสังคมต้องแสดงออกหรือทำตัวอย่างไร ทำให้เกิดการปฏิบัติตนไม่เท่าเทียมหากมีคนที่ปฏิบัติแตกต่างออกไป เช่น ผู้ให้บริการทางเพศนั้น หากที่จะมีความสัมพันธ์กับใครในระยะยาวได้ เพราะสังคมให้คุณค่าและมองเห็นผู้ให้บริการทางเพศในด้านลบ หรือในกรณีที่มีสื่อต่างๆ นำเสนอข้อมูลด้านลบต่อผู้ที่อยู่ร่วมกับเอชไอวี ทำให้พวกเขาต้องเผชิญกับอุปสรรคทางสังคมในเรื่องการทำงาน หรือการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ที่เป็นมิตร

5.4 อะไรคือ การตีตรา

การตีตรา หมายถึง การที่สังคมมีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยกับลักษณะของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่ง เพราะเกิดจากการที่คนหรือกลุ่มคนนั้นมีความคิดหรือการแสดงออกที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้ โดยให้ความหมายของผู้ที่ปฏิบัติหรือคิดต่างจากความคิดเห็นส่วนใหญ่ของคนในสังคมในด้านลบ

การตีตรา คือ การที่สังคมไม่เห็นด้วยกับลักษณะของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เกิดจากการที่คนหรือกลุ่มคนนั้นทำตัวแปลกไปจากบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้ ทำให้กลุ่มคนเหล่านั้นถูกแบ่งแยก หรือจำกัดพื้นที่ทางสังคม ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ ตัวอย่างของการตีตราทางสังคม ได้แก่ แคนกิ้งที่ทุพพลภาพ หรือมีอาการผิดปกติทางร่างกายและจิตใจ คนรักเพศเดียวกัน คนที่นับถือศาสนาที่ต่างกัน คนที่มีประวัติอาชญากรรมนั้นก็ถูกตีตราเช่นกัน

5.5 เราจะเอาชนะอุปสรรคทางสังคมเหล่านี้ได้อย่างไร

การเอาชนะปัจจัยอันเป็นอุปสรรคทางสังคมต่างๆเหล่านี้เป็นเรื่องยาก เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ฝังลึกของแต่ละคน ผู้คนมักคิดว่า ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย สาวประเภทสอง ผู้ให้บริการทางเพศ เป็นคนไม่ดี เป็นคนที่ผิดปกติแตกต่างไปจากคนทั่วไป เพราะในสังคมไทยยังมีความคิดว่าเพศมีเพียงแค่สองเพศคือชายและหญิงเท่านั้น สิ่งที่ดีที่สุดที่เราทำได้คือการรวมกลุ่มกันเพื่อที่แสดงให้สังคมรับรู้ว่าพวกเราเป็นส่วนหนึ่งและไม่ได้แตกต่างไปจากคนอื่นในสังคม เช่น การเข้าร่วมกับกลุ่มหรือองค์กรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับชุมชนชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย สาวประเภทสอง ผู้ให้บริการทางเพศ ผู้อยู่ร่วมกับเอชไอวี และเอดส์ (สามารถดูเพิ่มเติมได้ในบทที่ 9) อีกทั้งการให้ข้อมูลที่ถูกต้องในเรื่องความหลากหลายทางเพศแก่ชุมชน และสถานพยาบาลเป็นต้น

ที่สำคัญต้องให้ความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนในภาคการศึกษาของเยาวชนไทยเพิ่มมากขึ้น การสร้างเครือข่ายทางสังคมเหล่านี้เป็นประโยชน์ให้บุคคลทราบว่าพวกเขาไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยวในสังคม เครือข่ายเหล่านี้สามารถให้ความช่วยเหลือแก่พวกเขาได้ โดยการนำข้อมูลข่าวสารกระจายไปสู่ชุมชนและบุคคลอื่นๆในสังคมวงกว้าง การให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มคนชายขอบทางสังคม สามารถช่วยยับยั้งการตีตราที่สังคมมีต่อกลุ่มคนเหล่านั้น นอกจากนี้การให้ข้อมูลความรู้กับสถานศึกษาและโรงพยาบาล เพื่อสอนเยาวชนและผู้ให้บริการด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของคนกลุ่มนี้ ยังสามารถช่วยลดอุปสรรคทางสังคมที่มีต่อกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย สาวประเภทสอง และผู้ให้บริการทางเพศได้ในอนาคต

บทที่ 6

กฎหมายเกี่ยวกับสุขภาพในประเทศไทย

6.1 กฎหมายเกี่ยวกับสุขภาพในกฎหมายไทยเป็นอย่างไร

ในประเทศไทยมีเอกสารทางกฎหมายหลายฉบับที่สนับสนุนหลักความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติในการเข้ารับบริการด้านสุขภาพ หนึ่งในนั้นคือ กฎหมายรัฐธรรมนูญ (ดูเพิ่มเติมในบทที่ 2) ซึ่งได้พูดถึงก่อนหน้านี้อย่างชัดเจนว่า ประชาชนทุกคนในประเทศไทย “มีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะได้รับบริการด้านสาธารณสุขที่มีคุณภาพ”⁸ ซึ่งหมายรวมถึง ต้องแน่ใจได้ว่าไม่มีการเลือกปฏิบัติเพื่อที่จะเข้าถึงบริการด้านสุขภาพที่พิเศษ และจะต้องแจกจ่ายยารักษาโรคที่จำเป็นอย่างทั่วถึงคนทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย สาวประเภทสอง ผู้ให้บริการทางเพศ ทั้งหมดนี้รวมไปถึงเรื่องเอชไอวี/เอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่นๆด้วย

6.2 สิทธิตามกฎหมายเกี่ยวกับสุขภาพในกฎหมายไทยมี

รัฐบาลไทยจัดสร้างแผนหลักประกันสุขภาพไว้ให้กับประชาชนหรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545 สำหรับประชาชนที่ถือสัญชาติไทยทุกคน ซึ่งครอบคลุมการรักษาเกือบทุกโรค สำหรับประชาชนไทยที่ถือบัตรทอง (บัตรหลักประกันสุขภาพ) การให้บริการด้านสุขภาพในที่นี้ รวมถึง การรักษาโดยแพทย์ โรงพยาบาล และบริการอื่นๆที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งพื้นที่ให้บริการตามเขตที่ตนเองมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ถ้าบุคคลใดมีปัญหาสุขภาพและต้องการแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง แพทย์ประจำหน่วยปฐมภูมิที่ประจำแต่ละเขตสามารถส่งต่อเพื่อได้รับการรักษาที่เหมาะสมที่โรงพยาบาลหรือหน่วยให้บริการอื่นใด การให้บริการลักษณะนี้ ผู้เข้ารับบริการต้องลงทะเบียนเลือกหน่วยงานบริการสาธารณสุขของรัฐซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ตนเองอาศัยตามทะเบียนบ้าน อย่างไรก็ตามกลุ่มบุคคลชายขอบ และคนที่ไม่มีสัญชาติไทยก็ไม่สามารถใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพนี้ได้

⁸ รัฐธรรมนูญ มาตราที่ 51

6.3 บัตรประกันสุขภาพล่วงหน้าหรือบัตรทองคืออะไร

คือบัตรที่กระทรวงสาธารณสุขออกให้แก่บุคคลที่มีสัญชาติไทยโดยกฎหมาย ตามโครงการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า⁹ เพื่อให้ประชาชนผู้ถือบัตรได้รับบริการด้านสุขภาพและการสาธารณสุข

6.4 ใครมีสิทธิได้รับบัตรทอง

ผู้มีสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า คือ บุคคลที่มีสัญชาติไทย และมีหมายเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก โดยที่ไม่มีสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลอื่นใดที่รัฐจัดให้ เช่น สิทธิบัตรประกันสังคม, สิทธิการเบิกค่ารักษาพยาบาลจากต้นสังกัดของหน่วยงาน กรม กอง ส่วนราชการต่างๆ

6.5 ทำอย่างไรถึงได้บัตรทอง

ผู้ใช้สิทธิต้องไปที่โรงพยาบาลรัฐหรือสถานอนามัยในเขตที่อยู่ของตนตามทะเบียนบ้าน โดยนำสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวที่มีรูปถ่ายซึ่งทางราชการออกให้ หากเป็นเด็กต่ำกว่าอายุต่ำกว่า 15 ปี ใช้สำเนาใบสูติบัตร (ใบแจ้งเกิด) สำเนาทะเบียนบ้านที่ผู้ขอใช้สิทธิมีชื่ออยู่ เขียนแบบคำร้องลงทะเบียนผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า/ขอเปลี่ยนหน่วยบริการประจำ (ดาวน์โหลดได้ที่ <http://www.nhso.go.th>) เมื่อได้ขึ้นหลักฐานขอขึ้นทะเบียนและได้รับบัตรทองแล้ว หรือมีใบรับรองการรับเอกสารการขึ้นทะเบียนบัตรทองที่สถานอนามัยหรือโรงพยาบาลออกให้ ซึ่งจะต้องได้รับการตรวจรับรองสิทธิจากโรงพยาบาลที่ไปตรวจรักษา

⁹ ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545

กรณีผู้ใช้สิทธิที่มีที่พักอาศัยอยู่จริง ไม่ตรงตามทะเบียนบ้านให้แสดงหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้

- สำเนาทะเบียนบ้านของบุคคลที่ตนไปพักอาศัยอยู่ พร้อมหนังสือรับรองของเจ้าบ้าน
- หนังสือรับรองของผู้นำชุมชน ซึ่งรับรองว่าผู้ลงทะเบียนพักอาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นๆ
- หนังสือรับรองของผู้นำจ้างหรือนายจ้าง
- เอกสารหรือหลักฐานอื่นเช่น สัญญาเช่าที่พักอาศัย ใบเสร็จรับเงินค่าเช่าที่พัก ใบเสร็จรับเงินค่าน้ำ ใบเสร็จรับเงินค่าโทรศัพท์บ้าน ฯลฯ ที่แสดงว่าผู้ลงทะเบียนพักอาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นๆ จริง

6.6 บัตรหลักประกันสุขภาพ (บัตรทอง) ให้การคุ้มครอง โรคที่เกี่ยวข้อง และครอบคลุมถึงโรอะไรบาง

บัตรทองหลักประกันสุขภาพให้สิทธิการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมีรายละเอียดครอบคลุมดังต่อไปนี้

- การตรวจสุขภาพประชาชนทั่วไปและกลุ่มเสี่ยง
- การวางแผนครอบครัว (ถุงยางอนามัย ห่วงอนามัย)
- ยาต้านไวรัสเอชไอวี/เอดส์
- การเยี่ยมบ้าน และการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน
- การให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่ผู้รับบริการในระดับบุคคลและครอบครัว
- การให้คำปรึกษา และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพ
- การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปาก ได้แก่ การตรวจสุขภาพช่องปาก
- การแนะนำด้านทันตสุขภาพ การให้ฟลูออไรด์เสริมในกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อโรคฟันผุ เช่น กลุ่มเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยฉายรังสีบริเวณศีรษะและลำคอ รวมถึงการเคลือบหลุมร่องฟัน

การตรวจ คัดกรองโรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์และเชื้อเอชไอวี สามารถขอรับบริการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในจังหวัดเชียงใหม่ อีกทั้งบัตรทองยังสามารถใช้ได้กรณีที่คุณร้องการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเอชไอวีและเอดส์โดยเฉพาะ โปรดดูได้ที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (www.nhso.go.th) สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม ข้อสำคัญที่พึงจดจำไว้คือ เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทราบว่า การใช้สิทธิบัตรทองประกันสุขภาพนั้นไม่ครอบคลุมยาเพื่อการรักษาและฟื้นฟูจากยาเสพติด

การผ่าตัดแปลงเพศ ภายใต้งบเงิน ไขของสิทธิตามบัตรทองฯ ถือว่าเป็นการศัลยกรรมเพื่อความงามและไม่ได้อยู่ภายใต้นโยบายแผนงานดูแลสุขภาพตามหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า การใช้ฮอร์โมนบำบัดยังคงไม่ครอบคลุมในชุดสิทธิบัตรทองฯ ซึ่งทั้งการผ่าตัดแปลงเพศและการใช้ฮอร์โมนบำบัดล้วนมีราคาแพงมาก ซึ่งสาวประเภทสองจำนวนมากต้องเสียค่าใช้จ่ายด้วยตนเองในส่วนนี้

6.7 มีกฎหมายไทยที่เกี่ยวกับการรักษาเพื่อแปลงเพศบ้างไหม

เนื่องจากปัจจุบันการรักษาด้วยการแปลงเพศอย่างถาวรยังไม่เกณฑ์มาตรฐานมารองรับชัดเจน ดังนั้นเพื่อเป็นการคุ้มครองให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ที่ต้องการผ่าตัดแปลงเพศ แพทยสภาจึงออกข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม เรื่อง เกณฑ์การรักษาเพื่อการแปลงเพศ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

- มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ และ ถ้ามีอายุตั้งแต่ 18 ปี แต่ยังไม่ถึง 20 ปี ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง
- แพทย์ผู้ทำการผ่าตัดแปลงเพศต้องมีความรู้และเชี่ยวชาญในการผ่าตัดแปลงเพศ โดยได้รับการรับรองจากแพทยสภาทั้งนี้ศัลยแพทย์ที่ทำการผ่าตัดต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนตามประกาศของแพทยสภา
- ผู้ที่ทำการผ่าตัดแปลงเพศต้องผ่านการประเมินความพร้อมจากแพทย์ผู้ทำการผ่าตัด
- ผู้ที่ทำการผ่าตัดแปลงเพศต้องได้รับการรับรองจากจิตแพทย์จำนวน 2 ท่าน

“การผ่าตัดแปลงเพศ ถือเป็น การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของชีวิต” การลงพื้นที่ทำงานในชุมชน เราอาจพบคำถามจากกะเทย สาวประเภทสอง หรือผู้หญิงข้ามเพศ เกี่ยวกับการผ่าตัดแปลงเพศ โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่นิยม “ตัดใจ” การผ่าตัดอวัยวะออกไปจากร่างกายเพื่อหวังผลลัพธ์ของการเปลี่ยนแปลงรูปร่างให้ดูนุ่มนวล มีสัดส่วนแบบเพศหญิงเช่นเดียวกับการแปลงเพศ โดยขาดการศึกษาข้อมูลและประเมินความต้องการภายในจิตใจของตนเองอย่างต้องแท้เสียก่อน ดังนั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้ต้องการผ่าตัดแปลงเพศต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบ ประเมินถึงความต้องการของจิตใจอย่างลึกซึ้ง เพราะการผ่าตัดแปลงเพศเมื่อกระทำไปแล้วไม่สามารถเรียกหรือกลับคืนมาได้

การผ่าตัดแปลงเพศไม่ได้หมายถึงการสร้างอวัยวะเพศหญิงใหม่ให้กับร่างกายของผู้เข้ารับการผ่าตัดเท่านั้น ฟังระลึกละเอียดดูเสมือนว่าเป็นอวัยวะเพศหญิงที่ถูกสร้างขึ้น แม้ว่าจะมีความสามารถในการมีเพศสัมพันธ์ได้ แต่ก็จำเป็นต้องได้รับการดูแลสุขอนามัยเป็นพิเศษ เพราะอวัยวะเพศจากการผ่าตัดไม่สามารถทำความสะอาดตัวเองได้เหมือนอวัยวะเพศหญิงตามธรรมชาติ ที่สำคัญแม้ว่าจะเป็นอวัยวะเพศจากการแปลงเพศก็ตาม แต่การให้ความสำคัญกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญที่ควรปฏิบัติอยู่เสมอด้วยการใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกต้อง ร่วมกับสารหล่อลื่นชนิดน้ำทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ เพื่อป้องกันการรับและถ่ายทอดเชื้อเอชไอวี และเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่นๆ

บทที่ 7

กฎหมายเกี่ยวกับโรคเอดส์เป็นอย่างไร

7.1 ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเอดส์เป็นอย่างไร

ในประเทศไทยมีข้อกฎหมายหลายฉบับที่สามารถนำมาใช้กับเรื่องโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ เช่น รัฐธรรมนูญ กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง โดยที่รัฐธรรมนูญนั้นบัญญัติให้ทุกคนมีความเท่าเทียมกันทั้งในด้านการได้รับสิทธิด้านสุขภาพ หมายความว่าทุกคนแม้ว่าจะเป็นผู้อยู่ร่วมกับเชื้อเอชไอวีหรือมีอาการของโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ก็ต้องได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน มีกฎหมายอาญาหลายเรื่องที่ได้กล่าวถึงเรื่องการรักษาความลับของผู้อยู่ร่วมกับเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ ข้อบังคับแพทยสภาในเรื่องจรรยาบรรณของแพทย์เอง ก็ต้องรักษาคนไข้ทุกคนด้วยความเสมอภาคและไม่สามารถปฏิเสธการรักษา รักษาได้ และไม่สามารถนำความลับของคนไข้ไปเปิดเผยได้จนกว่าจะได้รับความยินยอมจากคนไข้ก่อน ไม่เช่นนั้นอาจถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือต้องโทษจำคุก¹⁰

ในด้านกฎหมายเกี่ยวกับเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์โดยเฉพาะนั้น ไม่ได้มีกำหนดไว้ทำให้สถานประกอบการและหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจจำนวนมาก ยังคงมีการบังคับตรวจเลือดก่อนเข้าทำงานอยู่ ในปัจจุบันปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือ เมื่อบังคับให้ตรวจและพบว่าผู้รับการตรวจเป็นผู้อยู่ร่วมกับเอชไอวีหรือเป็นผู้ป่วยโรคเอดส์ นายจ้างก็จะเลิกจ้างซึ่งสิทธิการบอกเลิกจ้างนั้นนายจ้างสามารถทำได้ แต่อย่างไรก็ตามการเลิกจ้างเพราะได้รับเชื้อเอชไอวีถือเป็นการเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรม เพราะถูกจ้างเป็นเพียงผู้อยู่ร่วมกับเอชไอวีเท่านั้น ยังสามารถทำงานได้ตามปกติ ไม่ได้มีข้อบกพร่องต่อหน้าที่การงาน หากนายจ้างเลิกจ้างจะต้องจ่ายค่าชดเชย¹¹

แต่ในบางกรณีพบว่าการเลิกจ้างเพราะถูกจ้างเป็นผู้อยู่ร่วมกับเชื้อเอชไอวีเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย นายจ้างบางคนจึงไม่ได้มีการเลิกจ้างผู้อยู่ร่วมกับเชื้อฯ โดยตรง แต่ใช้วิธีการต่างๆ บีบบังคับทำให้รู้สึกอึดอัดใจ จนต้องย้ายหน่วยงาน หรือลาออกจากงานไปเองในที่สุด

¹⁰ กฎหมายอาญามาตรา 323 แห่งประมวลกฎหมายอาญาแห่งราชอาณาจักรไทย

¹¹ <http://dpc9.dcdc.moph.go.th/aids/b/general/law.html>

ในกรณีที่มีผู้เสียหายเข้ามาขอรับความช่วยเหลือ สามารถส่งต่อไปยัง คลินิกกฎหมาย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (พุดรายละเอียดเพิ่มเติม บทที่ 9)

อย่างไรก็ตามยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองในเรื่องเอชไอวี/เอดส์โดยเฉพาะ มีเพียงการออกนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการตรวจเอดส์โดยคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ได้กำหนดคนโยบายเรื่องการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งสามารถใช้เป็นหลักการอ้างอิงประกอบกับกฎหมายสำคัญอื่น ๆ ในการพิจารณา นโยบายแห่งชาติว่าด้วยการตรวจเอชไอวี/เอดส์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การตรวจต้องทำด้วยความสมัครใจของผู้ตรวจ
2. ก่อนและหลังการตรวจต้องให้ข้อมูลและคำปรึกษาเพื่อเตรียมพร้อมทางอารมณ์และจิตใจ
3. ผลการตรวจจะต้องเป็นความลับระหว่างผู้ถูกตรวจและแพทย์เท่านั้น
4. การเผยแพร่ผลการตรวจแก่ผู้ใดจะต้องเป็นความยินยอมของผู้ถูกตรวจ ฉะนั้นหากการตรวจเลือดผู้สมัครงาน การตรวจเลือดพนักงาน การตรวจเลือดเพื่อซื้อประกันชีวิตหรือสุขภาพ การตรวจเลือดเพื่อฝากครรภ์ การตรวจเลือดเพื่อเข้าศึกษาและการตรวจเลือดเพื่อเข้ารับบริการทางการแพทย์ ไม่เป็นไปตามหลักการ 4 ประการ นี้ถือว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อ นโยบายเอดส์แห่งชาติ

เพื่อที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับกฎหมายเพื่อผู้ร่วมกับเอชไอวี/เอดส์ ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพด้านสุขภาพและองค์กรด้านสิทธิมนุษยชน ควรทำงานร่วมกันเพื่อเผยแพร่ข้อมูลต่อนายจ้างหรือสถานประกอบการที่ยังมีข้อบังคับให้ลูกจ้างต้องเข้ารับการตรวจเลือด

7.2 สิทธิของผู้ป่วยเรื่องเอดส์เป็นอย่างไร

ตามกฎหมายไทยแล้วคนไทยสัญชาติไทยทุกคนมีสิทธิได้รับบริการด้านสุขภาพอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าอายุเท่าไร เพศอะไร ศาสนาอะไร อาชีพอะไร เจ็บป่วยอย่างไรก็ชอบที่จะได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันทุกคน¹² โดยที่ผู้ป่วยทุกคนจะต้องได้รับสิทธิ การให้การรักษา

- การให้การรักษา
- การให้ความยินยอม (ดูที่ข้อ 7.3)
- การรักษาความลับ(ดูที่ข้อ7.4)

ปัจจุบันการรักษาผู้ป่วยเอดส์จะได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัส (ART) สำหรับผู้อยู่ร่วมกับเชื้อสามารถเข้าถึงการรักษาด้วยยาต้านไวรัสได้เฉพาะผู้ถือสัญชาติไทยและแรงงานชาติพันธุ์ที่มีเม็ดเลือดขาวชนิด CD4 ต่ำกว่า 200 หน่วย หรือผู้ที่มีอาการ โรคแทรกซ้อนที่มี CD4 ประมาณ 250 หน่วย การรักษาด้วยยาต้านไวรัส ART คือการที่ผู้ป่วยได้รับสูตรยาต้านไวรัสเอชไอวี 3 ชนิดเพื่อยับยั้งการเพิ่มจำนวนของเชื้อเอชไอวีในร่างกาย และลดโอกาสเกิดโรคเอดส์ ซึ่งมีส่วนช่วยให้ผู้อยู่ร่วมกับเอชไอวีมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ช่วยลดความทรมาณจากการเจ็บป่วย นอกจากนี้ผู้ป่วยก็มีสิทธิดังนี้ในการตรวจเชื้อเอดส์ ตามชุดสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ดังนี้

- สิทธิในการเข้าถึงการตรวจเชื้อเอดส์
- สิทธิการปฏิเสธการเข้ารับการตรวจ
- สิทธิในการเก็บผลการตรวจเอชไอวี/เอดส์ไว้เป็นความลับ

การบังคับตรวจ: ไม่มีใครสามารถบังคับให้บุคคลอื่นบุคคลใด เข้ารับการตรวจหา HIV/AIDS ได้ เพราะนั่นเป็นสิ่งที่ขัดต่อหลักกฎหมายในประเทศไทย ยกตัวอย่างเช่น นายจ้างไม่สามารถ

¹² สิทธิอันนี้มาจากข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยแนวทางการปฏิบัติของแพทย์ต่อผู้อยู่ร่วมกับเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์

บังคับให้ลูกจ้างของคุณเข้ารับการตรวจหา HIV/AIDS โดยที่ลูกจ้างไม่ได้แสดงความยินยอม
ได้

7.3 รายละเอียดการให้ความยินยอมเป็นอย่างไร

คุณมีสิทธิที่จะถามคำถามเพิ่มเติมก่อนที่จะตกลงหรือปฏิเสธการตรวจรักษา ข้อมูลที่คุณควร
จะได้รับเกี่ยวกับการตรวจหาเอชไอวี เพื่อที่จะชี้แจงและแสดงความยินยอมมีดังต่อไปนี้

- ประโยชน์ที่จะได้รับจากการตรวจ
- สิทธิที่จะปฏิเสธบริการแจ้งผลการตรวจซึ่งจะถูกจัดไว้ในกรณีที่ผลการตรวจออกมา
เป็นผลบวก ความสำคัญของการเตรียมตัวรับฟังผลลัพธ์
- ความจำเป็นที่จะได้รับการชี้แจงถึงลักษณะของบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงหรือหากพวกเขาถูกสงสัยว่าจะได้รับเชื้อเอชไอวี

เมื่อคุณให้การยอมรับการรักษาพยาบาล คุณต้องได้รับการชี้แจงข้อมูลที่สัมพันธ์กัน 2 ส่วน
ดังนี้: ข้อมูลเกี่ยวกับการรักษา (สร้างความเข้าใจ) และความยินยอม (สร้างข้อตกลง) หมายถึง

- เข้าใจโดยละเอียดว่าคุณจะได้รับการรักษาด้วยวิธีการใด อย่างไร
- หลังจากนั้นคุณจะยินยอมรับการรักษาตามวิธีการที่ได้รับการชี้แจงนั้นหรือไม่ อย่างไร

ถ้าคุณยังคงรู้สึกไม่สบายใจในการเข้ารับการรักษาด้วยยาต้านไวรัส คุณสามารถสอบถาม
ข้อมูลเพิ่มเติมก่อนที่จะยอมรับหรือปฏิเสธการรักษาสำหรับข้อมูลเกี่ยวกับยาต้านไวรัส ARV
สามารถดูรายละเอียดได้จาก คู่มืออ้างอิงสุขภาพทางเพศ สำหรับชายที่มีเพศสัมพันธ์กับ
ชาย สำหรับแกนนำให้ความรู้และเจ้าหน้าที่ภาคสนาม บทที่ 6

7.4 การรักษาความลับของผู้ติดเชื้อเป็นอย่างไร

กฎหมายประเทศไทยในเรื่องของการปกปิดข้อมูลส่วนตัว ของบุคคลที่อยู่ร่วมกับเอชไอวี/เอดส์ ถ้าเขาเหล่านั้นไม่ต้องการเปิดเผยให้บุคคลอื่นทราบว่าพวกเขาเป็นผู้อยู่ร่วมกับเชื้อผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพที่ให้การตรวจรักษาอาจบอกผลการตรวจเอชไอวี/เอดส์ ของบุคคลหนึ่งให้กับอีกบุคคลหนึ่งเมื่อได้รับความยินยอมจากผู้ป่วย โดยที่ความยินยอมหมายถึง การอนุญาตให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ยกตัวอย่างเช่น

- แพทย์ผู้ทำการรักษาอาจสอบถามถึงการยินยอมจากผู้อยู่ร่วมกับเชื้อหรือผู้ป่วยเอดส์ให้แพทย์เจ้าของไข้แจ้งผลการรักษาให้กับสมาชิกในครอบครัวของผู้ป่วยทราบเกี่ยวกับผลตรวจเอชไอวี/เอดส์ หากผู้ป่วยปฏิเสธที่จะให้การยินยอม (ไม่อนุญาต) แพทย์เจ้าของไข้ไม่สามารถบอกกล่าวผลการตรวจกับครอบครัวของคนไข้ได้ ถ้าแพทย์ทำการบอกกล่าวผลการตรวจกับบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับความยินยอมจากคนไข้ แพทย์ผู้ทำการรักษามีความผิดต้องโทษจำคุกและ/หรือปรับ และอาจถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ¹³
- ในกรณีที่ผู้เข้ารับการตรวจ เป็นผู้เยาว์หรือบุคคลที่มีสภาวะผิดปกติทางด้านจิตใจ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการดูแลจากบุคคลอื่น เช่น พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองตามกฎหมาย เมื่อบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือมีสภาวะผิดปกติด้านจิตใจ และไม่สามารถทำการตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ผู้ให้การรักษาอาจแจ้งผลการตรวจเอชไอวี/เอดส์ ให้กับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองตามกฎหมายทราบได้ หรือบอกกล่าวกับบุคคลในครอบครัวที่มีความใกล้ชิดกับผู้ป่วยมากที่สุด ผู้ปกครองตามกฎหมาย คือ บุคคลที่สามารถรับผิดชอบชีวิตของบุคคลอื่นบุคคลใด ผู้ซึ่งไม่สามารถดูแลตนเองได้ เช่น เด็กกำพร้า ไม่มีครอบครัว หรือบุคคลที่มีความผิดปกติด้านจิตใจ โดยที่ผู้ปกครองสามารถให้การดูแล คุ้มครองบุคคลนั้น ไม่แตกต่างไปจากบิดา มารดา เลี้ยงดูบุตรของตนเอง เจ้าหน้าที่

¹³ กฎหมายข้อนี้มาจาก ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพ พ.ศ. 2549 และมาตรา 323 แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมาตราที่ 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

หรือผู้ให้บริการด้านสุขภาพ จะต้องได้รับความยินยอมจากคุณก่อนที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาของคุณกับบุคคลอื่น รวมถึงผู้ให้บริการด้านสุขภาพคนอื่นหรือศูนย์บริการด้านสุขภาพอื่นๆด้วย

- ศาลมีคำสั่งให้เปิดเผยสถานะเอชไอวี ศาลสามารถสั่งให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพทางการแพทย์เปิดเผยสถานะเอชไอวีได้ในกรณีที่ ผู้อยู่ร่วมกับเอชไอวีทราบถึงสถานะตนเองดี แต่มีความตั้งใจที่จะถ่ายทอดเชื้อเอชไอวีให้กับบุคคลอื่น

7.5 ผู้ตรวจสุขภาพสามารถบอกให้คู่รักของตนทราบได้หรือไม่ว่าตนติดเชื้อ

ผู้ให้บริการด้านสุขภาพไม่สามารถบอกถึงผลการตรวจเอชไอวีกับคู่ชีวิตของคุณได้หากคุณไม่ยินยอม ผู้ให้บริการด้านสุขภาพควรจะให้คำปรึกษาถึงความจำเป็นที่ควรจะบอกคู่ชีวิตให้ทราบและให้ความสำคัญกับฝึกทักษะเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย

7.6 เอชไอวี และ เอดส์ ในสถานะ โรคซึ่งต้องแจ้งความนั้นเป็นอย่างไร

ความเจ็บป่วยหรือโรคซึ่งแจ้งความหรือรายงานสถานการณ์ หมายถึง ผู้ให้บริการด้านสุขภาพจะต้องรายงานผลทางสถิติเกี่ยวกับจำนวนผู้ป่วยที่พบต่อผู้บริหารงานด้านสุขภาพผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพทางการแพทย์ ผู้ทำการตรวจรักษาเอชไอวี/เอดส์ หรือผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตรวจผลเอชไอวี/เอดส์ ต้องรายงานต่อหน่วยงานสาธารณสุขทั้งระดับเขตหรือระดับจังหวัดถ้าตรวจพบผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ จากนั้นสาธารณสุขจังหวัดจะต้องรายงานต่อกระทรวงสาธารณสุขเป็นลำดับต่อไป การที่ผู้ให้บริการด้านสุขภาพจำเป็นต้องรายงานเกี่ยวกับกรณีนี้ เพราะมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อรัฐบาลและผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพทางการแพทย์ทั่วโลก เพื่อรับทราบถึงจำนวนประชากรผู้อยู่ร่วมกับเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์เอดส์ ตำแหน่งแห่งหนที่ประชาชนได้รับเชื้อ และประชาชนกลายเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีและป่วยด้วยอาการ โรคเอดส์ได้อย่างไร แต่รายงานไม่ควรระบุถึงชื่อจริง ที่อยู่ หรือข้อมูลอื่นใดที่จะสามารถระบุถึงบุคคลนั้นๆได้

รายงานสถานการณ์ต้องแสดงเฉพาะข้อมูลทั่วไป เช่น เพศ ประวัติการมีเพศสัมพันธ์ และ ประวัติการใช้สารเสพติดเท่านั้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้แพทย์เข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ ปัจจุบันของเอชไอวี/เอดส์ และคำหาวิธีต่างๆ เพื่อหยุดการรับและถ่ายทอดของเอชไอวีใน สังคมวงกว้าง จึงมีความสำคัญที่จะต้องเข้าใจความจำเป็นต่อการรายงานสถานการณ์ของผู้ติด เชื้อ ว่าไม่ได้หมายถึงการแจ้งผลการตรวจของบุคคลซึ่งเป็นผู้อยู่ร่วมกับเชื้อต่อสาธารณสุขแต่ ประการใด

7.7 ข้อมูลที่เป็นความลับ และข้อมูลที่สามารถเปิดเผยได้นั้นต่างกันไหม

ไม่ใช่ประเด็นที่สามารถเปิดเผยให้ทราบโดยทั่วไป เพราะว่าผู้อยู่ร่วมกับเชื้อมีความกลัวต่อ การแบ่งแยกในเชิงลบที่สังคมมีต่อกรณีนี้ และอาจเกิดการเลือกปฏิบัติซึ่งจะทำให้ผู้อยู่ร่วมกับ เชื้อต้องเผชิญกับความทุกข์ยากในการใช้ชีวิต โดยปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดความยากลำบากต่อ พวกเขาที่จะก้าวผ่านความกลัวที่จะบอกกับผู้อื่นถึงสถานะและความเจ็บป่วยของตนเอง ประชาชนควรได้รับการส่งเสริมให้เปิดใจกว้างยอมรับถึงสถานะของการเป็นผู้อยู่ร่วมกับเอช ไอวีและการเป็นผู้ป่วยโรคเอดส์ ซึ่งจะทำให้สังคมมีอคติที่ลดน้อยลงและเกิดความตระหนักรู้ เกี่ยวกับสถานการณ์ด้านเอชไอวีและเอดส์

การเปิดเผยตัวตนเกี่ยวกับสถานะของการเป็นผู้อยู่ร่วมกับเอชไอวี/เอดส์ของคุณ ข้อมหมายถึง คุณเลือกที่จะบอกกับคนที่คุณไว้วางใจได้ โดยที่คุณไม่สูญเสียสิทธิในการรักษาความลับกับ แพทย์ผู้ให้การรักษา พยาบาล และผู้ให้บริการด้านสุขภาพอื่นๆ หรือแม้กระทั่งนายจ้าง ยกตัวอย่างเช่น สิทธิส่วนบุคคลของคุณที่จะรักษาความลับและความเป็นส่วนตัวยังคงต้อง ได้รับการเคารพ และเป็นทางเลือกของคุณที่จะบอกกับบุคคลอื่นๆ และเลือกที่จะบอกกับใคร ได้ที่คุณต้องการ กรณีนี้ยังสามารถปรับใช้กับเรื่องเพศวิถีของคุณ เพียงแค่เพราะว่าคุณเปิดเผย ถึงเพศวิถีของคุณแล้ว ผู้ให้บริการด้านสุขภาพไม่มีสิทธิที่จะนำข้อมูลนี้บอกต่อผู้อื่นได้

7.8 สามารถทำอะไรได้บ้างเมื่อสิทธิในการรักษาความลับของคุณถูกเปิดเผย

โรงพยาบาลหรือศูนย์บริการด้านสุขภาพต้องให้ความใส่ใจอย่างสูงสุดที่จะรักษาข้อมูลอันเป็นความลับของคนไข้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ป่วยหรือผู้เข้ารับบริการเกิดความเชื่อใจและช่วยหนุนเสริมการทำงานของผู้ให้บริการ ถ้าเกิดกรณีข้อมูลการรักษาซึ่งเป็นความลับของคุณถูกเปิดเผยขึ้น คุณสามารถขอความช่วยเหลือจากคลินิกกฎหมาย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หรือจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้ (ดูข้อมูลเพิ่มเติมในบทที่ 9)

ບາດທີ່ 8

ອຸປະສຽດແລະການຄູກຕີ່ຕຽນ ບອບ
ຮ່າຍທີ່ມີເພຣສ໌ມພິພິຮັກກັບຮ່າຍ ສ່າວປະເພດສອບ
ກະເຫຍ ພູ້ຈັດງິ້ງຍ້າມເພຣສ ແລະພູ້ໄຕ້ບຣິການທາງເພຣສ

8.1 อุปสรรคอะไรบ้างที่กลุ่มประชากร ชายที่มีความสัมพันธ์กับชาย พบในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพหรือการเข้าถึงการบริการทาง

ในกรณีทั่วไปกฎหมายไม่รองรับสิทธิในการเป็นคู่ชีวิตที่ถูกต้องตามกฎหมายที่จะสามารถอนุญาตให้การรักษา(เช่น การผ่าตัด) ของแพทย์ต่อคู่ชีวิตได้ อีกทั้งปัญหาการมีบุตร ที่คู่รักฝ่ายใดมีลูกคิดมา คู่รักอีกคนก็ไม่สามารถมอบสิทธิตามกฎหมายบางอย่างให้ได้ เพราะชายที่มีความสัมพันธ์กับชายก็ไม่สามารถจดทะเบียนแต่งงานได้ตามกฎหมายไทย คู่รักที่ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน ไม่สามารถใช้สิทธิหรือสวัสดิการซึ่งกันและกันได้ เช่น ในกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นข้าราชการ และมีสวัสดิการใดๆ อีกฝ่ายไม่สามารถใช้สวัสดิการของอีกฝ่ายหนึ่งได้ ซึ่งหากปกติเป็นคู่สมรสที่กฎหมายรับรองจะสามารถใช้สิทธิต่างๆเหล่านี้ได้

8.2 อุปสรรคอะไรบ้างที่กลุ่มประชากร สาวประเภทสองพบในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพหรือการเข้าถึงการบริการทางการแพทย์

กะเทย สาวประเภทสอง หรือผู้หญิงข้ามเพศไม่สามารถเปลี่ยนแปลงเอกสารตามกฎหมายให้ตรงกับเพศที่ตนเองเลือกได้ ทำให้เมื่อต้องเข้ารับการรักษาในกรณีเป็นผู้ป่วยในของโรงพยาบาล โดยปกติแล้วโรงพยาบาลได้แยกห้องผู้ป่วยตามเพศโดยกำเนิด ทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัด อับอาย การรักษาโรคที่เกี่ยวกับสุขภาพทางเพศหรือการตรวจภายในในกรณีที่ได้มีการผ่าตัดแปลงเพศนั้น ยังไม่มีกระบวนการรองรับ หรือให้คำดูแลรักษาอย่างถูกต้อง หากสาวประเภทสองมีคู่ชีวิต กฎหมายก็ไม่ให้การรับรองสิทธิต่างๆ ทำให้สาวประเภทสองไม่สามารถใช้สิทธิหรือสวัสดิการของคู่ได้ รวมถึงการขาดแคลนสถานพยาบาลหรือศูนย์บริการที่เป็นมิตร บุคลากรทางการแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสำหรับสาวประเภทสองหรือผู้หญิงข้ามเพศยังไม่แพร่หลาย บริการยังครอบคลุมและไม่ทั่วถึง เช่นเรื่อง ฮอรัโมน, ศัลยกรรม เป็นต้น

8.3 อุปสรรคอะไรบ้างที่กลุ่มประชากร ผู้ให้บริการทางเพศ พบในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพหรือการเข้าถึงการบริการทางการแพทย์

อาชีพการให้บริการทางเพศ ยังเป็นเป็นอาชีพที่ไม่ได้รับรองตามกฎหมาย นั่นหมายถึง ผู้ประกอบอาชีพให้บริการทางเพศไม่ได้รับสวัสดิการทางสังคมเหมือนกับผู้ประกอบอาชีพอื่นๆในสังคม ส่งผลต่อการเข้าถึงการเข้ารับบริการด้านสุขภาพในโรงพยาบาล ในบางกรณีผู้ให้บริการทางเพศมีการย้ายถิ่นฐานการประกอบอาชีพ ส่งผลกระทบในเรื่องการใช้สิทธิบัตรหลักประกันสุขภาพ เพราะจำเป็นต้องมีชื่อที่และที่อยู่ที่ระบุอยู่ในทะเบียนบ้านชัดเจน

8.4 อุปสรรคที่กลุ่มประชากรชาติพันธุ์ ที่ประกอบอาชีพให้บริการทางเพศมีอะไรบ้าง

พบในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพหรือการเข้าถึงการบริการทางการแพทย์การไม่มีบัตรประชาชนแสดงเพื่อแสดงความเป็นพลเมือง จึงไม่สามารถขึ้นทะเบียนเพื่อรับสิทธิตามหลักประกันสุขภาพเนื่องจากไม่มีบัตร (สำหรับผู้อพยพ หรือแรงงานข้ามชาติ) หรือโรงพยาบาลไม่มีระบบรองรับการรักษาสำหรับผู้ทำงานให้บริการทางเพศ เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้มี มักจะมีปัญหาทางสุขภาพะทางเพศจากการทำงาน

8.5 อุปสรรคทางสังคม ต่อ ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย สาวประเภทสอง และผู้ให้บริการทางเพศเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพหรือการเข้าถึงการ

สิทธิตามกฎหมายในเรื่องการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพในประเทศไทยนั้นครอบคลุมทุกกลุ่มประชากรที่ถือสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเป็นเพศใดหรือมีสถานะทางสังคมระดับใดก็ตาม แต่เพราะการตีตราจากสังคมสร้างอคติให้คนทั่วไปคิดว่า ชายที่มีความสัมพันธ์กับชาย กะเทย สาวประเภทสอง และผู้ให้บริการทางเพศเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการได้รับและถ่ายทอดเชื้อเอชไอวี

และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สังคมไทยยังขาดความรู้ความเข้าใจและยอมรับเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ อีกทั้งสื่อเองยังนำเสนอภาพเชิงลบ หรือสร้างทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศ สังคมยังมีความเข้าใจว่า กลุ่มคนรักเพศเดียวกัน เป็นผู้วิกลจริต, ผิดเพศ หรือเป็นโรคจิต และถูกมองว่าเป็นกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมสำส่อนทางเพศ, มั่วเพศ, เปลี่ยนคู่อบ่อย, มีรสนิยมทางเพศที่ผิดแปลกไปจากธรรมชาติ สังคมยังมองว่าถ้าหากรับสาวประเภทสองเข้าทำงาน จะทำให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงแก่องค์กร บริษัท หรือด้านราชการ ถูกมองว่าเป็นแม่พิมพ์ของชาติไม่ได้เพราะเด็กจะเลียนแบบพฤติกรรม ทำให้สังคมดูถูกและกลายเป็นพลเมืองชั้นสอง

ในขณะที่เดียวกันผู้ให้บริการทางการแพทย์ยังคงขาดความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มประชากรเหล่านี้ ทำให้เมื่อเกิดปัญหาด้านสุขภาพ ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย กะเทย สาวประเภทสอง จึงหลีกเลี่ยงที่จะใช้บริการด้านสุขภาพจากหน่วยงานของรัฐ อีกทั้งสถานพยาบาลหรือศูนย์บริการที่เป็นมิตรที่มีความรู้ความเข้าใจและตอบสนองต่อเพศวิถีของกลุ่มประชากรเหล่านี้ยังมีอยู่อย่างจำกัด เช่น ไม่มีบริการด้านสุขภาพทางเพศสำหรับผู้หญิงข้ามเพศที่ผ่าตัดแปลงเพศแล้ว เป็นต้น ในเรื่องการเก็บรักษาความลับนั้น ผู้ให้บริการด้านสุขภาพยังไม่สามารถทำให้กลุ่มประชากรเหล่านี้เชื่อถือได้ในเรื่องการรักษาความลับ บางครั้งพวกเขาอยากเปิดเผยตัวตนทางเพศเพื่อต้องการที่จะเข้ารับการรักษาโรคที่เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (การตรวจ ทวารหนัก ปาก และอวัยวะเพศ) หรือการเป็นผู้ประกอบอาชีพให้บริการทางเพศ พวกเขากลับไม่กล้าที่จะเปิดเผยตัวเนื่องจากยังไม่มีกระบวนการรองรับหรือให้คำปรึกษาด้านการดูแลสุขภาพอย่างถูกต้อง

8.6 เราจะเอาชนะอุปสรรคอย่างไร

องค์กรชุมชนและเครือข่ายสามารถทำหน้าที่เป็นกลุ่มสนับสนุนและเขียนจดหมายร้องเรียนถึงรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายพอสังเขปหรือให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายตามที่ผ่านรัฐสภา เครือข่ายเหล่านี้ช่วยให้นักคนที่เข้ามาร่วมกันและพูดเป็นเสียงเดียวกันกลายเป็นกลุ่มพลัง

เดียวกันได้ เครือข่ายเหล่านี้มีประโยชน์มากในการเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลโดยทำให้พวกเขารู้ว่าพวกเขาไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่อย่างโดดเดี่ยว มีคนพร้อมที่จะช่วยเหลือ

กลุ่มองค์กรพิทักษ์สิทธิและเครือข่ายยังสามารถทำงานให้ข้อมูลในสถานที่สำคัญต่างๆในชุมชน เช่น โรงเรียน กลุ่มบุคคลที่ทำงานด้านกฎหมาย โรงพยาบาล ในการสอนเยาวชน ผู้ให้บริการด้านสุขภาพ ทนายความหรือนักกฎหมาย เกี่ยวกับประเด็นหรืออุปสรรคที่กลุ่มเป้าหมายต้องเผชิญ และช่วยลดปัญหาอุปสรรคทางสังคมต่างๆในกลุ่มประชากรชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย สาวประเภทสอง และผู้ให้บริการทางเพศ

นอกจากนี้ในฐานะประชาชนไทย กลุ่มประชากรผู้มีความหลากหลายทางเพศยังสามารถรวบรวมรายชื่อให้ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อเสนอเรื่องร้องเรียนภาครัฐแก้ไขปัญหาของเราได้ นอกจากนี้ในฐานะเจ้าหน้าที่ภาคสนามและแกนนำให้ความรู้ อาจให้ข้อมูลความรู้ในโรงเรียน โรงพยาบาล สถานีอนามัย หรือองค์กรด้านกฎหมาย ทนายความ เพื่อสร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับกลุ่มประชากรชายที่มีความสัมพันธ์กับชาย กะเทย สาวประเภทสองได้อีกทางหนึ่ง

บทที่ 9

คุณจะทำอย่างไร หากไม่ได้รับความคุ้มครอง

9.1 เราสามารถขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานใดได้บ้าง

องค์กรพัฒนาเอกชนที่ส่งเสริมสิทธิความหลากหลายทางเพศ

Mplus

เป็นองค์กรที่ทำงานรณรงค์ป้องกัน เอชไอวี/เอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ Mplus สนับสนุนกิจกรรมรณรงค์และอบรมหลักสูตรการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยในกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย และกิจกรรมเพื่อสิทธิทางเพศ นอกจากนี้ Mplus มีบริการให้คำปรึกษาอย่างเป็นมิตรทั้งตัวต่อตัวและทางโทรศัพท์ในด้านสุขภาพทางเพศ และสิทธิทางเพศ และมีบริการห้องสมุด สื่อวีดิทัศน์และหนังสือเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพให้กับสมาชิกและประชาชนทั่วไป

185/1 ถนนราชภาดินัย ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง เชียงใหม่ 50200

เบอร์โทรศัพท์ และ แฟกซ์ 053-814487

โทรศัพท์มือถือ 084-6106465

Email: Mplus_msn@hotmail.com

<http://www.Mplusthailand.com>

Bridges Across Borders Southeast Asia Community legal Education Initiative

(BABSEA CLE)

ที่อยู่ : เลขที่ 8 ซอย 6 ถนนสวนดอก ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200

เบอร์โทรศัพท์ และ แฟกซ์ 053-808-057 Website: www.babseacle.org

E-mail: blasky@babseacle.org, [wmorrish@babseacle.org](mailto:wморrish@babseacle.org)

มูลนิธิสถานวัฒนธรรม

มูลนิธินี้จะช่วยเหลือทางด้านสิทธิมนุษยชนทั้งคนต่างด้าว หรือ จะเป็นแรงงานข้ามชาติ

111 ซอยสิทธิชน ถ.สุทธิสารวินิจฉัย แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
10320

โทร: 02-6934939, 02-6934831 โทรสาร: 02-2753954

Website: <http://www.crcf.or.th/th/index.php>

สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

159 อาคารเดอะบิซเรซิเดนซ์ ชั้น 8 ซ.โชคชัยร่วมมิตร (รัชดาภิเษก19)

ดินแดง กรุงเทพฯ 10310 โทร: 02-690-7733-4, โทรสาร: 02-690-7735

สำนักงานภูมิภาคล้านนา เชียงใหม่ ติดต่อ คุณพรพิพัฒน์ โพธาสินธุ์ โทรศัพท์มือถือ 083-
5751380 <http://www.rsat.info/home.html>

องค์กรพัฒนาเอกชนด้านเอชไอวี เอดส์

ถ้าคุณอาศัยอยู่ในพื้นที่เชียงใหม่และได้รับเชื้อเอชไอวี สามารถเข้าไปขอความช่วยเหลือได้ที่
โดยเตรียมบัตรประชาชน ทะเบียนบ้าน และใบรับรองแพทย์
เพื่อไปรับเงินช่วยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดได้ที่

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่

ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ ถ.โชตนา ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300

โทรศัพท์ 053-112716, 053-112719 โทรสาร 053-112718

E-mail: chiangmai@m-society.go.t

ต้องการความช่วยเหลือและข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาเอดส์

บ้านสีม่วง

บ้านสีม่วง เชียงใหม่ 9/57 ซ.ศรีวิชัย 3 ถ.สุเทพ ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200

โทร 053 - 808518 โทรสาร 053-808519 <http://www.violethome.org>

ท่านใดที่ต้องการขอคำปรึกษาหรือสอบถามข้อมูลต่างๆสามารถโทรมาได้ที่ 053-808518

ศูนย์ให้คำปรึกษาเปิดทำการ วันจันทร์-ศุกร์, เวลา 09.00-17.00น.

หรือติดต่อโดยตรงผู้ให้ข้อมูลและคำปรึกษาได้ดังนี้

คุณสำราญ โทร. 087-3007060

คุณอัทธมานนท์(เจสซี่) โทร.081-7245095

คุณรัชเดช(หลุยส์) โทร.089-9514554

E-mail: violethome_2009@hotmail.com, samrantagun@hotmail.com

Thai Aids Action Group (TTAG) มูลนิธิรณรงค์เพื่อการรักษาเอ็ดส์

เลขที่ 18/89 ถนนวิภาวดีรังสิต ซอย40 จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

เบอร์โทรศัพท์ +66-2-939-6434

เบอร์แฟกซ์ +66-2-939-6437

<http://www.ttag.info/index.php#>

มูลนิธิเครือข่ายเอ็ดส์ AIDSNet

เลขที่ 145/1 ถนนศรีภูมิ ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50300

โทรศัพท์ 053-222-417, โทรสาร 053-222-484

E-mail: aidsnetf@loxinfo.co.th

องค์กรเกี่ยวกับสิทธิด้านแรงงาน

ศูนย์ให้การศึกษาด้านแรงงานและคดีความ

ติดต่อส่งจดหมาย หรือเดินทางเข้ามารับบริการที่ เลขที่ 25/17-18 หมู่บ้านมหาชัยเมืองทอง

ถนนสหกรณ์ ตำบลบางหญ้าแพรก อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000

โทรศัพท์ ศูนย์ฯ สมุทรสาคร 034-434726, ศูนย์ราชบุรี 032-314667

โทรศัพท์มือถือ คุณสมพงค์ สระแก้ว 086-1631390

คุณปิยะไกร สีละโคตร 089-4224213

คุณอัฐศิษฏ์ พิมพ์รัตน์ 081-1658232,

คุณ โกโกอ่อง 086-9958119

อี เม ล์

lpn.network@gmail.com,

sompong.sakaew@gmail.com,

<http://www.lpnrights.org/contacteng.php>

<http://www.lpnrights.org/index.php>

สำนักงานแรงงานจังหวัดเชียงใหม่

ที่อยู่ ชั้นหนึ่งศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ ถ.โชตนา ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300

โทรศัพท์ : 053-112662-3

องค์กรรับร้องเรียนหรือขอความช่วยเหลือด้านการค้ามนุษย์

มูลนิธิเพื่อสุขภาพและการเรียนรู้ของแรงงานกลุ่มชาติพันธุ์ (MAP)

ผู้ ปณ. 7 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200

โทรศัพท์ (66)53-811202 E-mail: map@mapfoundationcm.org

ศูนย์ปฏิบัติการค้ามนุษย์ระดับชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมโดยติดต่อได้ที่

สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติ

เลขที่ 255 สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี อาคาร 60 ปี กรมประชาสงเคราะห์ ชั้น 3

ถนนราชวิถี แขวงพญาไท เขตราชวิถี กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 0-2306-8628-9 แฟกซ์ 0-2354-4643

E-mail: focal.trafficking@gmail.com

ในกรณีต้องการความช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชนหรือกฎหมาย สามารถไปขอคำปรึกษาได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายได้ที่

คลินิกกฎหมาย คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

329 ถนนสุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200

เบอร์โทรติดต่อ 053-943589

Website: <http://www.cmulawclinic.com> Email: cmulawclinic@gmail.com

องค์กรด้านสุขภาพจิต บำบัดและลดอันตรายจากการใช้สารเสพติด

โรงพยาบาลสวนปรุง ศูนย์วิกฤตสุขภาพจิต

ศูนย์วิกฤตสุขภาพจิต โรงพยาบาลสวนปรุง ตั้งอยู่เลขที่ 131 ถนนช่างหล่อ

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50100 เบอร์โทร 053-201191

<http://www.suanprung.go.th/>

Asian Harm Reduction Network

ตู้ ปณ. 18 ไปรษณีย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50202

โทรศัพท์: 053893175, 053893144

โทรสาร: 053893176

อีเมล: info@ahrn.net

Website: <http://www.ahrn.net/>

9.2 กระบวนการแจ้งความ

หากเกิดกรณีพิพาทหรือมีเหตุการณ์ที่จำเป็นต้องแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ

- นำบัตรประจำตัวประชาชน ไปยังสถานีตำรวจด้วยเสมอ
- เจ้าหน้าที่ตำรวจจะถามคำถามเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้นๆ
- สามารถให้ทนาย เพื่อน คนในครอบครัว หรือคนที่ไว้ใจไปแจ้งความพร้อมกับคุณได้
- ในกรณีคดีถูกกล่าวหาทางเพศ คุณจำเป็นต้องเข้ารับการรักษาจากโรงพยาบาลด้วย

หากคุณถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ การนำเรื่องนี้ไปเปิดเผยกับใครนั้นอาจเป็นเรื่องยาก รวมถึงการที่จะฟ้องร้องเป็นคดีความต่อเจ้าหน้าที่ อย่างไรก็ตามการติตราเกี่ยวกับการฟ้องร้องคดีความรุนแรงทางเพศหรือการถูกข่มขืนในปัจจุบันมีความรุนแรงน้อยลงมากว่าแต่ก่อน ซึ่งเป็นเรื่องที่จะช่วยให้ผู้ตกเป็นเหยื่อตัดสินใจแจ้งความดำเนินคดีได้ง่ายขึ้น เหตุผลที่คุณควรแจ้งความหากได้รับความรุนแรงหรืออาชญากรรมทางเพศ มีดังต่อไปนี้

- เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดลอยนวลและไปทำความผิดแก่ผู้อื่นอีก
- เป็นการบรรเทาความทุกข์ทางจิตใจของคุณ
- เพื่อให้มีการรักษา ตรวจสอบทั้งสุขภาพกายและใจของคุณให้ดีขึ้น

การกระทำความรุนแรงทางเพศถือเป็นอาชญากรรมและหลายๆคนต้องการที่จะให้แน่ใจว่าผู้ที่กระทำการข่มขืนหรือความรุนแรงทางเพศจะได้รับการดำเนินคดีและนำความยุติธรรมมาสู่ผู้เสียหาย ถึงแม้จะเป็นเรื่องที่ยากในการแจ้งความแต่สิ่งนี้ถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ต้องเข้าแจ้งความเกี่ยวกับการถูกกระทำความรุนแรงทางเพศแก่ตำรวจให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ อย่างไรก็ตามหากเข้าแจ้งความช้ากว่าปกติก็สามารถแจ้งถึงสาเหตุของการมาแจ้งความซ้ำให้ทราบ เช่น ความกลัว ความละอาย และ ความสับสนเพราะการแจ้งความที่ช้าอาจเป็นเหตุต้องสงสัยว่าเป็นการแจ้งความเท็จได้

สิ่งที่สำคัญที่สุดเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น ควรบอกเรื่องราวต่อครอบครัว หรือ เพื่อน โดยทันที และให้แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในเวลาเดียวกัน ครอบครัวและเพื่อน สามารถช่วยเหลือให้กำลังใจ คำแนะนำ เพื่อช่วยให้เราผ่านพ้นช่วงเวลาที่เราร้ายหลังจากเหตุการณ์ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศได้

เมื่อต้องแจ้งความดำเนินคดีเกี่ยวกับเหตุการณ์ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ คุณควรสังเกตและจดจำสถานที่และเวลา อธิบายจำนวนและลักษณะของผู้กระทำความผิด เขียนรายละเอียดให้มากที่สุดเกี่ยวกับสถานการณ์รอบๆที่เกิดขึ้น โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ หลังจากเกิดเหตุการณ์ขึ้นทันที พยายามจดจำสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างเกิดเหตุและแจ้งข้อมูลดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทุกๆรายละเอียดมีความสำคัญมากซึ่งส่งผลต่อการจับกุมและดำเนินคดีตามกฎหมายต่อผู้กระทำความผิด ให้เป็นไปได้โดยประสบความสำเร็จ ตัวอย่างรายละเอียดที่สำคัญที่ควรจดบันทึกลงไป เช่น

- มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง
- เรียงลำดับของเหตุการณ์
- ระยะเวลาของแต่ละเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุด
- มีใครพูดอะไรกับใครอย่างไรบ้าง
- จำนวนครั้งที่ได้ต่อสู้ขัดขืน
- ได้มีการต่อสู้ขัดขืนอะไรบ้าง
- รายละเอียดผิดปกติอื่นๆเห็นได้
- เกี่ยวข้องใดทำร้ายร่างกาย
- ความเจ็บปวดอื่นๆ
- มีการกระทำความรุนแรงแบบไหนบ้าง
- ได้ใช้หรือมีอาวุธที่เห็นในระหว่างเกิดเหตุการณ์อย่างไร
- มีความผิดปกติทางร่างกายภายใน และ ที่ปรากฏให้เห็นอะไรบ้าง
- มีร่องรอยการบาดเจ็บจากเหตุการณ์ตรงไหนบ้าง

เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการรักษาหลักฐานให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์มากที่สุด หลังจากเกิดเหตุไม่ควรเช็ด ล้างหรือทิ้งสารคัดหลั่งใด ๆ ที่สามารถใช้เป็นหลักฐานได้ ไม่ซักล้างหรือเปลี่ยนเสื้อผ้า เครื่องนอน เฟอร์นิเจอร์ หรือผ้าใดๆ ของตนเองและในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อให้หลักฐานมีความสมบูรณ์มากที่สุด พร้อมทั้งนำรายการหลักฐานเหล่านี้บรรจุใส่ถุงกระดาษแห้งและประทับตราไว้เพื่อนำส่งตรวจ

คุณจะได้รับการตรวจพิเศษโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพที่ผ่านการฝึกอบรมที่โรงพยาบาล อีกทั้งตัวอย่างที่เก็บมาเป็นหลักฐาน มีความสำคัญในการพิสูจน์การกระทำความผิด ซึ่งหลักฐานเหล่านี้สามารถตรวจหา DNA เพื่อใช้แสดงเป็นหลักฐานในการระบุตัวของผู้กระทำความผิดได้

โดยโรงพยาบาลจะทำการตรวจหาเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และเชื้อเอชไอวีร่วมด้วย เพื่อพิจารณาให้ยาป้องกันการรับเชื้อเอชไอวี สามารถรับยาต้านไวรัสสูตรนี้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในประเทศไทยได้เฉพาะในกรณีการถูกข่มขืน และ การถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ ยาป้องกันการรับเชื้อเอชไอวีสูตรนี้คือ ยาต้านไวรัสเอชไอวีอย่างเข้มข้นเต็มที่ เป็นระยะเวลาประมาณหนึ่งเดือน การรักษาต้องเริ่มต้นโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้และต่อเนื่องจนกว่าจะเสร็จสมบูรณ์ สามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับยาป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีหลังได้รับเชื้อได้โดยสามารถพูดคุยสอบถามกับแพทย์หรือโรงพยาบาลใกล้บ้านของคุณได้

Mplus ได้ผลิตการ์ตูนภาพเคลื่อนไหวเพื่อเป็นสื่อการสอนสาวประเภทสองและบุคคลทั่วไปที่มีประสบการณ์ หรืออาจถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ เพื่อเป็นแนวทางในการเข้าถึงกระบวนการการช่วยเหลือของคลินิกกฎหมายมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คุณสามารถรับชมการ์ตูนภาพเคลื่อนไหวดังกล่าวได้ทางอินเทอร์เน็ตนี้ได้

<http://www.youtube.com/watch?v=LQ4rBIZo1qk> หรือทางเว็บไซต์

Mplus: www.mplusthailand.com และ BABSEA CLE: www.babseacle.org

บทที่ 10

ถาม - ตอบ

ในบทนี้นำเสนอชุดคำถามที่เจ้าหน้าที่ภาคสนามของ Mplus ได้ระดมความคิดจากประสบการณ์ทำงานในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นชุดคำถามเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับแกนนำให้ความรู้และเจ้าหน้าที่ภาคสนามขององค์กร Mplus และองค์กรที่ทำงานกับกลุ่มประชากรชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายและสาวประเภทสองในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เนื้อหาของชุดคำถามถูกแบ่งออกเป็น 2 หมวดคือ

10.1 ชุดคำถามเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศ และ เอชไอวี

คำถามที่ 1: การมีเพศสัมพันธ์กับคนที่ติดเชื้อเอชไอวี แต่ใช้ถุงยางอนามัย จะมีความเสี่ยงหรือไม่ แล้วมั่นใจได้อย่างไรว่าถุงยางอนามัยสามารถป้องกันได้ 100 เปอร์เซ็นต์

ตอบ: การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเป็นสิ่งสำคัญและเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการป้องกันการรับและถ่ายทอดเชื้อเอชไอวี นอกจากความสำคัญในเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยเป็นประจำแล้ว จำเป็นต้องทำให้ถูกต้องด้วยการใช้ถุงยางอนามัยร่วมกับสารหล่อลื่นชนิดน้ำทุกครั้ง ไม่ใช่สารหล่อลื่นจำพวกน้ำมันแร่ น้ำมันนวดตัว วาสลีน โลชั่น ไม่เช่นนั้นแล้วถุงยางอนามัยอาจแตกรั่วหรือเลื่อนหลุดในระหว่างการมีเพศสัมพันธ์ได้ ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อเอชไอวี ถ้าคุณอยากมีเพศสัมพันธ์ที่ราบรื่นและมีความสุขโดยไม่ต้องกังวลใจหรือในกรณีที่มีเพศสัมพันธ์กับคนที่มีผลเลือดต่างกัน คุณสามารถมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่อยู่ร่วมกับเชื้อเอชไอวีได้อย่างปลอดภัย

*****

คำถามที่ 2: โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับช่องก้นอย่างไร

ตอบ: โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ เป็นโรคที่มีสาเหตุจากการมีเพศสัมพันธ์ทั้งสองประเภท ซึ่งโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์สามารถรักษาได้ให้หายได้ แต่เชื้อเอชไอวียังคงอยู่ในร่างกายของคุณ ดังนั้นหากเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อยู่จะเพิ่มโอกาส

รับเชื้อเอชไอวีจากคนที่คุณมีเพศสัมพันธ์ด้วย และหากคุณรักษาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จะ
ช่วยลดโอกาสที่คุณจะได้รับเชื้อเอชไอวีเข้าสู่ร่างกาย

*****

**คำถามที่ 3: จริงหรือไม่ คนที่เปลี่ยนคู่อบ่อย ๆ มีโอกาสต่อการติดเชื้อเอชไอวี มากกว่าคนที่รัก
เดียวใจเดียวใช้หรือไม่อย่างไร**

ตอบ: ทุกคนมีโอกาสเสี่ยงเท่า ๆ กัน ไม่ว่าคุณจะมีคู่นอนสักกี่คนก็ตามถ้าคุณไม่ป้องกันเพียง
ครั้งเดียวก็มีโอกาสในการรับเชื้อเอชไอวีได้เช่นกัน ดังนั้นถ้ามีเพศสัมพันธ์ไม่ว่ากับใครก็ควร
ใส่ถุงยางอนามัยทุกครั้ง

คำถามที่ 4: ความเมามีผลทำให้มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ HIV มากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

ตอบ: ความมีเมามาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือจากการใช้สารเสพติด ทำให้คุณไม่มีสติเพียง
พอที่จะใช้ถุงยางอนามัย หรือในขณะที่เมานั้นได้ใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่ ความมีเมายัง
ส่งผลต่อความรู้สึกเป็นสุขในการมีเพศสัมพันธ์อีกด้วย

*****

**คำถามที่ 5: การมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคู่นอนประจำ จำเป็นต้องใส่ถุงยางอนามัยหรือไม่
อย่างไร**

ตอบ: แม้ว่าเราจะมีเพศสัมพันธ์กับคนรัก หรือคู่ความสัมพันธ์แบบระยะยาว ควรใส่ถุงยาง
อนามัยทุกครั้งเพราะก่อนหน้านี้เราก็ไม่รู้ว่ามีแฟนของเรามีเพศสัมพันธ์กับใครมาป้องกันและได้
ป้องกันหรือไม่ และในขณะที่เขาอยู่กับเรา ก็ไม่สามารถบอกได้ว่าเขามีความสัมพันธ์กับเรา
เพียงคนเดียวหรือไม่ เพราะฉะนั้นปลอดภัยไว้ก่อนด้วยการใช้ถุงยางอนามัยร่วมกับสารหล่อ
ลื่นชนิดน้ำทุกครั้ง เพื่อความสุข ความสบายใจในการมีเพศสัมพันธ์กับคู่ของคุณ

*****

คำถามที่ 6: การหลังข้างนอก ช่วยป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ: การหลังข้างนอก... สะดุดอารมณ์ และความรื่นรมย์ทางเพศ โอกาสที่จะนำอวัยวะเพศออกมาหลังข้างนอกไม่ทันก็มีมาก และไม่ช่วยป้องกันการติดเชื้อทั้งโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเชื้อเอชไอวี เพราะในขณะที่มีเพศสัมพันธ์กันจะมีน้ำคัดหลั่งต่างๆ ไหลออกมา ซึ่งสารคัดหลั่งเหล่านั้นอาจมีเชื้อโรคต่างๆปนเปื้อนอยู่ การใช้ถุงยางอนามัยช่วยป้องกันการได้รับและถ่ายเทเชื้อหลังจากสวมใส่ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธีเท่านั้น ดังนั้นก่อนใส่ถุงยางอนามัย หากมีการใช้อวัยวะเพศสัมผัสกันภายนอกก็ตาม อาจทำให้ได้รับเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้

*****

คำถามที่ 7: การมีเพศสัมพันธ์ทางทวารครั้งแรกจะเจ็บจริงหรือไม่ และคุณมีวิธีในการผ่อนคลายความเจ็บนั้นได้อย่างไร

ตอบ: ความรู้สึกเจ็บปวดระหว่างมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักได้ อาจเกิดขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล การผ่อนคลายความเจ็บที่ดีวิธีหนึ่งคือ การใช้ถุงยางอนามัยและสารหล่อลื่น คุณควรบอกให้คู่นอนให้ทราบถึงความรู้สึกเจ็บป่วยนั้น เพราะเพศสัมพันธ์เป็นความสุขความรื่นรมย์ของทั้งสองฝ่าย เช่น บอกคู่ของคุณว่าการเส้าโลมเวลามีเพศสัมพันธ์ช่วยลดความรู้สึกเจ็บปวดของคุณได้

*****

คำถามที่ 8: หากคุณเจอคู่นอนที่ หล่อ ขาว สะอาด โดนใจใช้เลยไม่จำเป็นต้องใส่ถุงยางอนามัยจริงหรือไม่อย่างไร

ตอบ: เราไม่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่าว่าใครเป็นผู้อยู่ร่วมกับเชื้อเอชไอวี หรือเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ไม่ว่าคู่นอนของคุณจะ หล่อ ขาว สะอาดสักแค่ไหน เราจะไว้ใจได้ อย่างไรก็ตามความปลอดภัย ความไว้ใจกับความปลอดภัยเป็นเรื่องคนละประเด็นกัน ใครก็อาจจะเป็นผู้อยู่ร่วมกับเชื้อเอชไอวีได้ ดังนั้นควรใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งไม่ว่าคู่นอนของคุณจะดูหล่อ หมดแมน หรือดูมีสุขภาพดีเพียงใดก็ตาม

*****

คำถามที่ 9: การใช้ปากกับอวัยวะเพศจำเป็นต้องใส่ถุงยางอนามัยหรือไม่อย่างไร

ตอบ: แม้ว่าการใช้ปากกับอวัยวะเพศจะมีโอกาสติดเชื้อเอชไอวีได้น้อยมาก ยกเว้นผู้ใช้ปากมีปัญหาด้านสุขภาพช่องปากต่างๆ เช่น เป็นแผล หรือมีอาการเจ็บคอ แต่การใช้ปากกับอวัยวะเพศมีโอกาสเสี่ยงสูงต่อการรับเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เช่น หนองใน ซิฟิลิส หรือเริม เป็นต้น ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยควรใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเช่นเดียวกับการป้องกันเอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ คุณอาจใช้ถุงยางที่มีกลิ่นผลไม้หรือรสชาติเพื่อช่วยให้คุณรู้สึกดีขึ้น

*****

คำถามที่ 10: การจูบปากเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีหรือไม่ อย่างไร

ตอบ: เชื้อเอชไอวี ไม่ถ่ายทอดผ่านทางน้ำลาย เพราะในน้ำลายไม่มีเชื้อเอชไอวี ดังนั้นการจูบกันจึงไม่ติดเชื้อเอชไอวี แต่เสี่ยงต่อการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เช่น เริม ไวรัสตับอักเสบบี เป็นต้น

*****

คำถามที่ 11: เราจะรู้ได้อย่างไรว่าได้รับเชื้อเอชไอวี

คำตอบ: เราจะรู้ได้โดยการตรวจเลือดเท่านั้น ซึ่งการตรวจเลือดต้องได้รับการให้คำปรึกษาทั้งก่อน/หลังการตรวจเลือด การตรวจเลือดต้องเป็นการตรวจโดยการสมัครใจไม่มีใครบังคับให้ตรวจเท่านั้น เพื่อความแน่ใจจำเป็นต้องตรวจเลือดทุกๆ 3 เดือน หลังจากวันที่มีเพศสัมพันธ์ โดยไม่ได้ป้องกันอย่างน้อย 2 ครั้งขึ้นไป

*****

คำถามที่ 12: การตรวจเลือดใช้การป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีหรือไม่อย่างไร

ตอบ: การตรวจเลือดไม่ใช่การป้องกันการได้รับเชื้อเอชไอวี เพราะการตรวจเลือดเป็นการหาผลว่าเราได้รับเชื้อเอชไอวีหรือไม่ หลังจากเรามีเพศสัมพันธ์แบบไม่ปลอดภัยครั้งสุดท้ายแล้วอย่างน้อย 3 เดือนก่อน ดังนั้นวิธีป้องกันที่ดีที่สุดคือ การใส่ถุงยางอนามัยร่วมกับสารหล่อลื่นชนิดน้ำเมื่อมีเพศสัมพันธ์ หรือเราอาจใช้วิธีช่วยตัวเอง รวมถึงการมีเพศสัมพันธ์แบบไม่สอดใส่

*****

คำถามที่ 13: การช่วยตัวเองบ่อยๆ ทำให้เสื่อมสมรรถภาพทางเพศจริงหรือไม่ อย่างไร

ตอบ: การช่วยตัวเองไม่ได้ทำให้เสื่อมสมรรถภาพทางเพศ ยังเป็นการปลดปล่อยอารมณ์และเป็นการป้องกันการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ต่างๆ เช่น ถ้าคุณมีคู่ความสัมพันธ์กับคนหลายคน การผลัดกันช่วยตัวเองกับคู่ของคุณช่วยลดโอกาสที่คุณจะได้รับเชื้อเอชไอวีได้

*****

คำถามที่ 14: การสวมถุงยางอนามัย2ชั้น ทำให้ปลอดภัยจากการรับเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มากขึ้นจริงหรือไม่อย่างไร

ตอบ: การสวมถุงยางอนามัย2ชั้น ไม่ทำให้ป้องกันการได้รับเชื้อโรคได้มากขึ้นแต่อย่างใด ในทางกลับกันยังเป็นการเพิ่มโอกาสทำให้ถุงยางอนามัยเกิดการรั่วหรือแตกได้ง่ายขึ้น เนื่องจากถุงยางอนามัยทำด้วยยางพาราเมื่อเสียดสีกันจะทำให้เกิดความร้อนทำให้ถุงยางรั่วได้ง่าย ถุงยางอนามัยผลิตมาเพื่อให้ใช้ได้ครั้งเดียว และคุณควรถุงยางครั้งละ 1 ชิ้นร่วมกับสารหล่อลื่นชนิดน้ำในการมีเพศสัมพันธ์แต่ละครั้ง และหากมีการสอดใส่เกินครึ่งชั่วโมง ควรเปลี่ยนถุงยางอนามัยและเพิ่มสารหล่อลื่นชนิดน้ำเพื่อป้องกันการรั่วซึม หรือแตกของถุงยางอนามัยได้

*****

คำถามที่ 15: โลชั่นทาผิว วาสลีน และสบู่ สามารถใช้แทนเจลหล่อลื่น ได้จริงหรือไม่อย่างไร

ตอบ: โลชั่นทาผิว วาสลีน หรือสบู่ ไม่สามารถใช้แทนเจลหล่อลื่นได้ ผลัดกันซ์เหล่านี้มีส่วนผสมของน้ำมันจึงมีผลทำให้ถุงยางเกิดการรั่วหรือแตกได้ ควรใช้เจลหล่อลื่นสูตรน้ำเท่านั้น ถ้าไม่มีเจลหล่อลื่นให้ใช้น้ำหรือน้ำลายของผู้รับแทนได้

*****

คำถามที่ 16: การพกถุงยางอนามัยติดตัวไว้ตลอดเวลาจะทำให้ เกิดอาการ“แห้ว”จากการหาคู่ (หาคู่นอนไม่ได้) จริงหรือไม่?

ตอบ: ความเชื่อเรื่องพกถุงยางแล้วจะทำให้หาคู่นอนไม่ได้ เป็นความเชื่อแบบผิดๆ การพกถุงยางอนามัยติดตัวไว้ถือว่าเป็นการเตรียมตัวในการป้องกัน ไม่ได้เกี่ยวกับการที่จะหาคู่นอน การที่จะหาได้หรือไม่ได้นั้น เป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล การพกถุงยางอนามัยติดตัวพร้อมสารหล่อลื่นชนิดน้ำ ช่วยทำให้คุณมั่นใจทุกครั้งที่คุณต้องการมีเพศสัมพันธ์

*****

คำถามที่ 17: ก่อนตัดสินใจตรวจเลือดคุณควรจะได้รับข้อมูลอะไรบ้าง

ตอบ:

- ได้รับข้อมูลเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เอชไอวี/เอดส์ และการตรวจเลือดอย่างถูกต้องชัดเจน
  - ประเมินสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตัวเอง เมื่อผลของการตรวจเลือดเป็นบวก
  - ประเมินความรู้สึก หรือความคิดล่วงหน้าจะอย่างไรเมื่อรู้ผลเลือดแล้ว
- การตัดสินใจว่าจะตรวจเลือดหรือไม่นั้น ควรขึ้นอยู่กับความพร้อมและความต้องการของแต่ละคน ฟังระลึกไว้เสมอว่าไม่มีใครตัดสินใจเรื่องการตรวจเลือดแทนใครได้ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตรวจเลือดได้ในบทที่ 7)

*****

คำถามที่ 18: การตรวจเลือดเอชไอวี มีผลออกมาเป็นอย่างไรบ้างและหมายถึงอะไร

ตอบ:

- ผลเลือดเอชไอวีเป็นบวก หมายถึงร่างกายได้รับเชื้อเอชไอวีแล้ว
  - ผลเลือดเอชไอวีเป็นลบ หมายถึง ร่างกายยังไม่ได้รับเชื้อ หรือได้รับเชื้อแล้วแต่ยังตรวจไม่พบเชื้อเพราะทำการตรวจเลือดเร็วกว่าที่ร่างกายสร้างสารต่อสู้กับเชื้อเอชไอวี
- โดยปกติแล้วถ้าผลตรวจเอชไอวีในปัจจุบันมีความแม่นยำสูง ดังนั้นถ้าผลเลือดเอชไอวีเป็นลบค่อนข้างแน่ใจได้ชัดว่าคุณปลอดภัยจากการติดเชื้อเอชไอวี ไม่ว่าผลจะออกมาเป็นอย่างไรก็ตาม เพื่อความแน่ใจ คุณควรตรวจเลือดซ้ำอีกครั้งภายใน 3 เดือน หลังจากมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ปลอดภัยครั้งสุดท้าย

*****

คำถามที่ 19: ข้อดีของการทราบผลเลือดเป็นบวกมีอะไรบ้าง

ตอบ: ข้อดีเมื่อทราบผลเลือดเอชไอวีของคุณเป็นผลบวกคือ คุณจะได้เริ่มต้นดูแลสุขภาพให้แข็งแรง เพื่อป้องกันไม่ให้เจ็บป่วยได้ง่าย ป้องกันร่างกายไม่ได้รับหรือถ่ายทอดเชื้อไปสู่คนที่คุณรักหรือคนที่คุณมีความสัมพันธ์ด้วย โดยการใช้อย่างอนามัยร่วมกับสารหล่อลื่นชนิดน้ำ ทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ สิ่งเหล่านี้ช่วยให้คุณวางแผนชีวิตตนเองให้รอบคอบมากยิ่งขึ้น

*****

คำถามที่ 20: หากผลการตรวจเลือดเอชไอวีของคุณเป็นลบ จะส่งผลอย่างไร

ตอบ: หากผลเลือดเอชไอวีของคุณเป็นลบ ข้อดีคือ รู้สึกโล่งใจ สบายใจขึ้น และคุณควรเริ่มต้นป้องกันตัวเองมากขึ้น เช่น ใช้อย่างอนามัยพร้อมสารหล่อลื่นชนิดน้ำทุกครั้ง เพื่อความสุข ความสบายใจของคุณเองทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ แต่ภายหลังทราบผลเลือดแล้ว หากคุณยังใช้ชีวิตทางเพศแบบไม่ปลอดภัย ไม่ใช้อย่างอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ คุณก็มีความเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อเอชไอวี หรือโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้

*****

คำถามที่ 21: สถานที่ที่ให้บริการตรวจเลือดและรักษาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในเชียงใหม่มีที่ไหนบ้าง แล้วมีค่าใช้จ่ายหรือไม่

ตอบ: ในขณะปัจจุบัน มีแหล่งให้บริการดังนี้

สถานที่	เบอร์โทรศัพท์	ชั่วโมงทำงานและค่าใช้จ่าย
บริการตรวจและรักษาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ที่ศูนย์กามโรคเขต 10 ที่	โทรศัพท์: 053 213-636 และ 053-140-774-6 ต่อ 114-7 โทรสาร : 053-140773	ทุกวันพุธ เวลา 17.00 - 20.00 น. / เสาร์-อาทิตย์ เวลา 8.30 -12.00 น.

คู่มืออ้างอิงสิทธิทางเพศและกฎหมายชุมชน สำหรับเจ้าหน้าที่ภาคสนามและแกนนำชุมชนชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย สาวประเภทสองและชายให้บริการทางเพศ ในจังหวัดเชียงใหม่

<p>สศจ.เชียงใหม่ ที่อยู่ 447 ถนนลำพูน ตำบลวัด เกตุ อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ 50200</p>	<p>Website: http://dpc10.ddc.moph.go.th/</p>	<p>อัตราค่าใช้จ่าย: ตรวจเลือด 80 บาท ต้องนำบัตรประชาชนไปด้วย ทุกครั้ง โปรดจำไว้ว่าเป็นการ บริการแบบไม่เปิดเผยข้อมูลส่วน บุคคล</p>
<p>สภากาชาดไทย เขต 3 บริการ ตรวจเลือดแบบสมัครใจ ที่อยู่: 369/371 ถนนวิชายา นนท์ ตำบลช้างม่อย อำเภอ เมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200</p>	<p>โทรศัพท์: 053-235-161 และ 053 212-537</p>	<p>วันจันทร์-เสาร์ (หยุดทำการวันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์)เว ลาราชการ 8.00-16.00 น. อัตราค่าใช้จ่าย: ขึ้นอยู่กับ บริการตรวจเลือดที่คุณ ต้องการ หากต้องการแบบรู้ แบบรวดเร็วภายในครึ่งชั่วโมง เสียค่าใช้จ่าย 200 บาท ถ้า ต้องการผลเลือดใน 3 วัน เสีย ค่าใช้จ่าย 80 บาท</p>
<p>พิมานเซ็นเตอร์ บริการตรวจเลือดโดยความ สมัครใจ ที่อยู่: ถนนนิมมานเหมินท์ ซอย 1 ตำบล บุลลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ 50200</p>	<p>โทรศัพท์: 053 211-363 โทรศัพท์เคลื่อนที่: 085 520 1176 อีเมล: pimancenter@hotmail.com</p>	<p>เวลา 11.00-18.00น. ต้องมีการโทรศัพท์นัดหมาย ล่วงหน้าก่อนเข้ารับบริการ อัตราค่าใช้จ่าย: ไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่อย่างใดถ้าผู้รับบริการอายุ มากกว่า 18 ปีขึ้นไป และเป็นชาย ที่มีเพศสัมพันธ์กับชายที่อยู่ใน จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน</p>

- สามารถใช้สวัสดิการเบิกค่ารักษาพยาบาลตามสิทธิ์เช่น ประกันสังคม บัตรทอง 30 บาท หรืออินกรณีที่มีค่าใช้จ่ายนอกเหนือจากนั้น เช่น ค่าเดินทาง ค่ารักษาที่ผู้รักษาไม่มีเงินจริงๆ ให้นำใบเสร็จต่างๆ มาติดต่อขอเบิกได้ที่เอ็มพลัส (ติดต่อคุณศิริศักดิ์ ไชยเทศ โทรศัพท์ 085 029-1863)

คำถามที่ 22: เราสามารถป้องกันตนเองจากการติดเชื้อเอชไอวีได้อย่างไรบ้าง

ตอบ: ปัจจุบันยังไม่มีวิธีการรักษาเอชไอวีให้หายขาดได้ จึงสำคัญว่าทำไมเราจึงควรห่างไกลจากโรคนี้ ข้อมูลเหล่านี้คือทางเลือกที่เราสามารถนำไปใช้เพื่อป้องกันตนเองให้ห่างไกลจากเอชไอวี

1. การไม่มีเพศสัมพันธ์ (ทั้งการสอดใส่ การใช้ปาก หรือทางทวารหนัก) แต่ในความเป็นจริงแล้ว คนส่วนใหญ่ไม่สามารถทำได้ เพราะเพศสัมพันธ์เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่สร้างความสุขและความรื่นรมย์ให้กับชีวิตมนุษย์
2. ถ้าคุณมีเพศสัมพันธ์อย่างมีความสุขกับคู่เพียงคนเดียว
  - ใช้ถุงยางอนามัยพร้อมสารหล่อลื่นชนิดน้ำ โดยเฉพาะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์แบบสอดใส่ทางทวารหนัก หรือช่องคลอดทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์
  - ควรสร้างแรงจูงใจให้คุณและคู่ไปตรวจเลือดหาเอชไอวี โดยเฉพาะถ้าคุณไม่ได้ใช้วิธีป้องกันเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ระหว่างคุณกับคู่
3. ถ้ามีคู่ความสัมพันธ์มากกว่าหนึ่งคนขึ้นไป เทคนิคที่จะช่วยให้คุณลดเสี่ยงต่อการรับเชื้อเอชไอวีดังต่อไปนี้
  - ใช้ถุงยางอนามัยพร้อมสารหล่อลื่นชนิดน้ำทุกครั้ง ที่มีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก และช่องคลอด
  - เปิดใจพูดคุยกับคู่ของคุณเกี่ยวกับชีวิตทางเพศในอดีตที่ผ่านมา รวมถึงสุขภาพทางเพศของตัวเองด้วย
  - ลดจำนวนคู่ความสัมพันธ์หรือคู่ลดลง
  - ลดหรือจำกัดรูปแบบการมีเพศสัมพันธ์ เช่น เพศสัมพันธ์แบบใช้ปากกับอวัยวะเพศช่วยกันสำเร็จความใคร่ การกอด จูบ เล้าโลม เพราะลดการมีเพศสัมพันธ์แบบสอดใส่
4. ถ้าคุณเป็นผู้ใช้สารเสพติด อย่าใช้เข็มฉีดยาร่วมกับบุคคลอื่นและเปลี่ยนเข็มใหม่ทุกครั้ง

10.2 ชุดคำถามเกี่ยวกับกฎหมายและสิทธิมนุษยชน

คำถามที่ 1: การรวมตัวเดินขบวนพาเหรดงานเชียงใหม่เกย์ไพรด์ ผิดหรือไม่

ตอบ: การรวมตัวกันชุมนุมเพื่อจัดกิจกรรมทางสังคมเป็นสิ่งที่ไม่ผิด ไม่ว่าจะเป็นเพศไหนก็ตามมีสิทธิในการชุมนุมทั้งสิ้น จากเหตุการณ์เชียงใหม่เกย์ไพรด์ ครั้งที่ 2 ที่ผ่านมาระบุไว้ว่าเป็นเครื่องมือทางการเมืองของคนกลุ่มหนึ่งเท่านั้น มวลชน ชายรักชาย หญิงรักหญิง คนรักสองเพศ คนข้ามเพศ และเพื่อนที่น้องคนรักต่างเพศ ต่างรู้สึกเป็นทุกข์จากการถูกเลือกปฏิบัติและใช้ความรุนแรงละเมิดสิทธิของพวกเขา ขบวนพาเหรดของเราเน้นการรณรงค์เรื่องเอดส์ เรื่องสิทธิมนุษยชน ไม่ได้ทำลายวัฒนธรรมที่กลุ่มคนมีสิทธิทางการเมืองกล่าวอ้าง การชุมนุมที่ทำให้คนอื่นเดือนร้อน ใช้ความรุนแรงเบียดเบียนผู้อื่น ไม่สนใจคนในสังคมต่างหาก เป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายและไม่สมควรกระทำ เพราะคณะผู้จัดขบวนพาเหรด ได้รับอนุญาตจากราชการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

*****

คำถามที่ 2: ถ้าน้อง ๆ พนักงานบริการบาร์ถูกตำรวจจับและยึดรถไป โดยที่น้องคนนั้นเป็นแรงงานข้ามชาติและไม่มียศประชาชนจะอย่างไร

A: ในกรณีดังกล่าวนั้นถ้าถูกตำรวจจับก็ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างเต็มที่เพราะผิดกฎหมาย ดังนั้นหลีกเลี่ยงการใช้รถจักรยานยนต์หรือระมัดระวังในการใช้ให้มากขึ้น เพราะแรงงานข้ามชาติไม่สามารถทำบัตรประชาชนได้จึงไม่มีกฎหมายมารองรับ หากโดนจับกุมสามารถขอความช่วยเหลือได้จากองค์กร MAP Foundation หรือคลินิกกฎหมาย คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ดูข้อมูลเพิ่มเติมบทที่ 9)

*****

คำถามที่ 3: การตั้งใจถ่ายทอดเชื้อเอชไอวีสู่บุคคลอื่น ถือเป็นความผิดตามกฎหมายหรือไม่?

ตอบ: ในปัจจุบันนี้ พ.ร.บ.โรคติดต่อ พ.ศ.2523 ก็ได้ยกเลิกไม่ให้โรคเอดส์เป็นโรคติดต่ออีกต่อไปแล้ว และก็ยังไม่มีกฎหมายอื่นใดที่จะลงโทษกับผู้กระทำการแพร่เชื้อเอดส์ได้ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายในประมวลกฎหมายอาญา ที่นำมาปรับใช้ในการวินิจฉัยลงโทษผู้กระทำการแพร่เชื้อโรค ที่เป็นโรคติดต่อร้ายแรงโดยเฉพาะโรคเอดส์ โรคไวรัสตับอักเสบบี ซี และโรคซิฟิลิสมีอุปสรรคในการนำมาบังคับใช้ในการวินิจฉัยความรับผิดชอบ เนื่องจากความผิดดังกล่าวเป็นความผิดที่ต้องการผลของการกระทำ แต่กรณีการแพร่เชื้อโรคติดต่อร้ายแรงย่อมอาศัยระยะเวลาในการฟักตัว ช่วงหนึ่งจึงจะปรากฏอาการที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตและร่างกายของผู้กระทำอันเป็นเหตุให้ไม่อาจดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำการแพร่เชื้อโรค และในบางกรณีผู้ติดเชื้อโรคติดต่อร้ายแรงที่ได้กระทำการแพร่เชื้อโรคไป อาจถึงแก่ความตายก่อนหรือในระหว่างดำเนินคดีอาญา ซึ่งส่งผลให้สิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตาม หลักประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถึงอย่างไรก็ตามก็ยังมีคดีเรื่องการแพร่เชื้อเอดส์ไปสู่ผู้อื่นขึ้นเป็นคดีความมากมาย ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์ต้องใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งและกับทุกคน

ที่มา: ความรับผิดชอบทางอาญาในการแพร่เชื้อโรคที่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง

ผู้เขียน: ศิริพร จารุพิสิฐไพบูรณ์

ข้อมูลเพิ่มเติม: <http://www.gnplus.net/criminalisation/>

*****

คำถามที่ 4: ถ้าน้อง ๆ พนักงานให้บริการที่ทำงานในบาร์นวด รู้สึกไม่สบาย แต่ตนเองไม่มีบัตรใด ๆ ทั้งสิ้น จะเข้ารับการรักษาได้ที่ไหนได้บ้าง

ตอบ: ถ้าเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์นั้นสามารถเข้ามาติดต่อที่ m plus โดยทาง m plus นั้นจะประสานไปทางศูนย์กามโรคเขตสิบให้ช่วยเหลืออย่างปลอดภัยติดต่อ

ศูนย์กามโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เขต 10 อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200

โทร 0 5321 3636 Call Center 08 0679 1754

เปิดให้บริการ วันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 08.00 – 16 – 00 น.

พุธ 16.30 – 20.00 น. เสาร์ 08.00 – 12.00 น.

I – Teen Center สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่

10 ต. สุเทพ ถ.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200

โทร 0 5321 1048 ต่อ – 131

Call Center 08 0679 1754

*****

คำถาม 5: ในกรณีที่ได้เดินที่สวนสุขภาพมหาวิทยาลัยและพกดุงยางอนามัยในตอนดึก ถูกตำรวจจับข้อหาเตร็ดเตร่ยามวิกาล จะทำอย่างไรและใครสามารถช่วยเหลือได้บ้าง

ตอบ: การพกดุงยางอนามัยไม่ใช่สิ่งผิดกฎหมาย ดังนั้นตำรวจไม่สามารถจับกุมด้วยข้อหาพกดุงยางอนามัยได้ เพราะใครก็สามารถพกดุงยางอนามัยไว้ป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แต่ในกรณีที่ได้เข้าไปในเขตพื้นที่ที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าในเวลากลางคืน เป็นสิ่งที่ผิดไม่สามารถกระทำได้อาจจะเป็นเหตุให้ถูกจับกุม หากต้องการความช่วยเหลือ ติดต่อคลินิกกฎหมาย คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สามารถให้คำปรึกษาเรื่องกฎหมายโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ติดต่อคลินิกกฎหมายได้ที่

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

329 ถนนสุเทพ อ.เมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200

เบอร์โทรศัพท์ 053-943589

Website: <http://www.cmulaclinic.com>

Email: cmulaclinic@gmail.com

*****

คำถามที่ 6: องค์กรที่ทำงานด้านประเด็นเรื่องเกย์ กะเทย ในเชียงใหม่มีที่ไหนบ้าง

ตอบ:

- โครงการเพื่อชายรุ่นใหม่ใส่ใจสุขภาพ Mplus และสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย สำนักงานภูมิภาคล้านนา ทำงานด้านการรณรงค์เรื่องเอดส์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และสิทธิทางเพศของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเป็นหลัก
- บ้านสีม่วงเชียงใหม่ ทำงานด้านการดูแลรักษาและให้คำปรึกษา กลุ่มเป้าหมายที่เป็นชายรักชายที่อยู่ร่วมกับเชื้อเอชไอวี เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของผู้อยู่กับเชื้อ

*****

คำถามที่ 7: ถ้าเราเป็นพนักงานบริการทางเพศที่เป็นสาวประเภทสองบริเวณ ถนนท่าแพ-ลอยเคราะห์ เวลาถูกตำรวจจับ ด้วยข้อหาต่างๆ ทำไมถึงต้องจับพวกเราด้วย องค์กร Mplus สามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างไรบ้าง

ตอบ: เบื้องต้นคงเป็นเรื่องการให้คำปรึกษา และ บันทึกเรื่องราวร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรให้ชัดเจน ก่อนที่จะมีการแนะนำและเสนอทางเลือกให้ว่าถ้าต้องการเรียกร้องดำเนินคดีหรืออะไรก็ตามควรมีการปรึกษากลินิกกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดย

เจ้าหน้าที่คลินิกกฎหมาย อาจจะมีคำแนะนำ เกี่ยวกับขั้นตอนดำเนินคดีต่างๆทางกฎหมาย โดย
ติดต่อ

คลินิกกฎหมายคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

329 ถนนสุเทพ อ.เมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ 053-943589

Website: <http://www.cmulawclinic.com>

Email: cmulawclinic@gmail.com

ในขณะที่เดียวกันองค์กร Mplus ได้จัดทำการ์ตูนภาพเคลื่อนไหว เพื่อให้กะเทย สาวประเภท
สอง หรือผู้หญิงข้ามเพศ และบุคคลทั่วไป ที่ประสบเหตุการณ์ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ
ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเข้ารับบริการของคลินิกกฎหมาย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สามารถ
ดาวน์โหลดและรับชมได้ที่ <http://www.youtube.com/watch?v=LQ4rBIZo1qk> หรือได้ที่
องค์กร Mplus